

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΚΔΟΤΗΝ.

Ἀξιότιμε φίλε κ. ταγματάρχα Βλάσιε Βαλτινέ!

Πολλάκις συνεζητήσαμεν τὸ περὶ στρατολογίας ζήτημα, ἢ κατ' ἄλλους τὸ περὶ ὄργανισμοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, καὶ πάντοτε εὐρέθημεν σύμφωνοι· ἀμφότεροι δὲ ἀπεδοκιμάσαμεν τὰ περὶ πρωτοικοῦ συστήματος δημοσιευθέντα, ὧν τὴν παραδοχὴν τοσεῦτον ζωηρῶς, ἵνα μὴ εἶπω ἀπεριτκέπτως, ὑποστηρίζουσί τινες, ἐν οἷς, τὸ λυπηρότερον πάντων, ὑπάρχουσι καὶ τινες τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ μας. Χαίρω ὅμως ὅτι τὸ ἐν τῷ ΙΗ΄ φυλλαδίῳ δημοσιευθὲν περὶ τούτου ἄρθρον ὑμῶν οὐχὶ μόνον ἀπεφίμωσε τοὺς νεωτεριστὰς ἢ μεταρρυθμητὰς τούτους τοῦ στρατοῦ μας, ἀλλ' ἐξήγαγε τῆς ἀπάτης καὶ τοὺς εὐπίστους, καὶ μάλιστα τοὺς δημοσιογράφους μας, οἵτινες γράφουσι καὶ κρίνουσιν ἀδιαφόρως περὶ πάντων.

Ἐνθυμεῖσθε ὅμως, φίλε μου, ὅτι εἰς τὰς συζητήσεις μας ταύτας εἵπομεν, ὅτι πρέπει καὶ ἡμεῖς οἱ Ἕλληνας νὰ διορθώσωμεν τοῦλάχιστον τὸν περὶ στρατολογίας ἢ ἀπογραφῆς νόμον μας, εἰτάγοντες διατάξεις κωλυούσας τὰς ὑπὸ τῶν δημοτικῶν καὶ διοικητικῶν ἀρχῶν γινομένας ἐπ' αὐτοῦ τοῦ νόμου καταχρήσεις· ὅτι ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἐπεκτείνωμεν ὅσον οἶόν τε καὶ ἡμεῖς τὴν στρατιωτικὴν ἐκπαίδευσιν πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαόν, ὡς πράττουσι τὴν σήμερον ἅπαντα τὰ ἔθνη ἀνεξαιρέτως, καὶ ὅτι περὶ τούτου σᾶς εἶπον, ἀσχοληθῆίς πρὸ πολλοῦ, κα-

τήρτισα νομοσχέδιον μετὰ τῶν ἐπ' αὐτοῦ ἐξηγήσεων, δι' οὗ, κατὰ τὴν ἐμὴν κρίσιν, διορθώνεται ὁ περὶ ἀπογραφῆς νόμος μας, εἰσάγεται δὲ εἰς τὸ Κράτος σύστημά τι ἐπιφυλακῆς (réserve). Ὑμεῖς δὲ προτεφέρθητε ἵνα δημοσιεύσθη αὐτὸ εἰς τὸ παρ' ὑμῶν ἐκδιδόμενον ἀξιόλογον φύλλον σας.

Ἴδου λοιπὸν, φίλε, ἐξαποπέλλω ὑμῖν ἤδη τὴν ἐργασίαν μου ταύτην, ἣν πρὸ ἐνὸς ἔτους εἶχον περαιώσει. Ἄλλ' ὀφείλω νὰ δώσω ὑμῖν τοὺς λόγους, δι' οὓς δὲν συνέταξα καθόλου νομοσχέδιον, ὡς ἔπραξαν ἄλλοι πολλοί, ἀλλὰ περιωρίσθην νὰ τροποποιήσω τὸν ὑπάρχοντα περὶ ἀπογραφῆς νόμον, εἰσάγων καὶ τινὰς ἐπωφελεῖς νέας διατάξεις.

Καὶ πρῶτον, ἡ πείρα μὲ ἐπίειπεν, ὅτι ὅσον πλειοτέρους νόμους καταρτιζόμεν, τοσοῦτον ἐξασθενούμεν τὴν νομοθεσίαν μας· ἐπομένως φρονῶ ὅτι ὀρθότερον καὶ λογικώτερον νὰ διορθώνωμεν τὰ στρεβλά ἢ ἀνεφάρμοστα παλαιῶν νόμων, καὶ νὰ εἰσάγωμεν εἰς αὐτὸν ἐπωφελεῖς διατάξεις, παρὰ ν' ἀκυρώσωμεν αὐτὸν καὶ νὰ καταρτίσωμεν νέον. Ἐκ τῶν ἀρχῶν τούτων ὀρμώμενος λοιπὸν ἐτροποποίησα τὸν περὶ ἀπογραφῆς νόμον, εἰσάγων νέας διατάξεις πρὸς ἐπέκτασιν τῆς στρατιωτικῆς ἐκπαιδεύσεως, ὥστε, ἐκτὸς τοῦ στρατοῦ, νὰ ὑπάρχωσιν εἰς τὸ Κράτος καὶ πολλοὶ γεγυμνασμένοι ἄνδρες, οὔτινες, ἐν ἀνάγκῃ τῆς Πατρίδος, νὰ ἐνόωνται μετ' αὐτοῦ.

Οὕτως, ἀντὶ τῶν 122 ἄρθρων, ἐξ ὧν σύγκειται τὸ πρό τινος καιροῦ δημοσιευθὲν ἐπίσημον φυλλάδιον περὶ τοῦ θέματος τούτου, κατήρτισα νομοσχέδιον συγκαίμενον, τὸ μὲν περὶ στρατολογίας, ἐξ ἑπτὰ μόνων ἄρθρων, τὸ δὲ τῆς ἐφεδρείας, ἐκ δώδεκα ἄρθρων. Φρονῶ δὲ ὅτι ἡ ἐργασία μου αὕτη οὐχὶ μόνον δὲν εἶναι ἐλλειπῆς ὡς πρὸς τὸν προτιθέμενον σκοπὸν τοῦ προεργημένου φυλλαδίου, ἀλλὰ πλεονάζει καὶ τούτου ἐπὶ πολλὰς νέας διατάξεις. Ἡ δὲ κυβέρνησις διὰ τροποποιήσεως τοῦ περὶ

ἐκτελέσεως βασιλικῆς διατάγματος, ὡς διαλαμβάνεται ἐν τῷ νομοσχεδίῳ μου, δύναται νὰ ἐπιφέρῃ καὶ πολλὰς βελτιώσεις εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου τούτου.

Οὐδόλως δὲ φρονῶ ὅτι τὸ ἔργον μου εἶναι τέλειον, καὶ μάλιστα ὅτι κατὰ γράμμα δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τε τὸν στρατὸν καὶ τὸν λαὸν τῆς Ἑλλάδος, ἰδίως δὲ τὸ δευτέρον μέρος αὐτοῦ, ἥτοι τὸ τῆς ἐφεδρείας, ὅπερ εἶναι τὸ δυσκολώτερον πάντων· διότι μέχρι τοῦδε ἐξ ὄλων τῶν Ἐπικρατειῶν τῆς Εὐρώπης μόνῃ ἡ Πρωσσία ἔλυσε τὸ ζήτημα τοῦτο ὑπὲρ αὐτῆς ἐπιτυχῶς. Παρουσιάζω ὅμως τὸ ἔργον τοῦτο εἰς τὸ κοινὸν ὡς δοκίμιον ἢ ὑπόδειγμα, ἵνα ἄλλοι εἰδημονέστεροι ἐμοῦ ἐνασχοληθῶσι καὶ παρουσιάσωσιν ἐντελέστερον καὶ ἐπωφελέστερον ἔργον, ὅπερ δύναται νὰ γένη παραδεκτὸν εἰς τὴν Πατρίδα μας.

Πολλοὶ ὅμως δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θέλουσιν ἐπικρίνει τὸ ἔργον μου οὐχὶ ἴσως κατ' οὐσίαν, ἀλλὰ κατὰ τύπους, λέγοντες διατὶ νὰ μὴ συντάξω τέλειον ἔργον, ἀλλὰ περιωρίσθην εἰς τροποποιήσεις ἐνὸς παλαιοῦ νόμου. Τοὺς τοιοῦτους παραπέμπω, ἐκτὸς τῶν περὶ τούτου προειρημένων, καὶ εἰς τὰ χρονικὰ τῶν κοινοβουλευτικῶν ἡμερῶν μας, ἵνα μάθωσιν ὅτι πρὸ εἴκοσι καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν οὐδεμία κυβέρνησις ἐδυνήθη νὰ περαιώσει εἰς τὰς Βουλὰς μας τοιοῦτον νέον νομοσχέδιον· διότι τοῦτο ἢ ἀπερρίπτετο ἢ ἐτροποποιεῖτο τοιοῦτοτρόπως, ὥστε ἐματαιοῦτο ὁ σκοπὸς τοῦ εἰσαχθέντος νομοσχεδίου. Εὐκολώτερον λοιπὸν, φρονῶ, εἶναι νὰ συζητηθῶσι καὶ περαιωθῶσιν ἐπτά μόνον ἄρθρα, τὰ τροποποιοῦντα τὸν περὶ ἀπογραφῆς νόμον, ἢ ἑκατοστῆαι ἄρθρων. Περὶ δὲ τοῦ δευτέρου μέρους τοῦ νομοσχεδίου μου, ὅπερ ἀποτελεῖ ἴδιον νόμον, καὶ αὐτὸς ἐγὼ ἀμφιβάλλω οὐχὶ τόσον περὶ τῆς παραδοχῆς, ἀλλὰ μᾶλλον περὶ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ· διότι, ὡς ὀρθῶς ἐξεφράτατε καὶ ἀπεδείξατε ἐν τῷ τοῦ εἰρημένου φυλλαδίου ἄρθρῳ σας, ὅτι τὰ τοιαῦτα ἀ-

παιτούσιν ἐν πρώτοις σέβας πρὸς τοὺς νόμους τοῦ Κράτους· τὸ αὐτὸ ἐπαναλαμβάνων καὶ ἐγὼ, μικρὰν ἐλπίδα ἔχω περὶ τῆς καλῆς ἐκβάσεως τοῦ μέρους τούτου τοῦ νομοσχεδίου μου. Ἄλλ' εἶμαι ἀδιστακτικῶς πεπεισμένος, ὅτι πᾶσα καλὴ καὶ πατρικὴ κυβέρνησις δύναται εὐκόλως νὰ εἰσαγάγῃ τὰς ἐν τῷ πρώτῳ μέρει τοῦ νομοσχεδίου προτεινομένας μεταρρυθμίσεις, αἱ ὁποῖαι θὰ ἀνακουφίσωσι τὸν πτωχὸν λαὸν τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῶν κατ' αὐτοῦ γινομένων πιέσεων καὶ καταθλίψεων ἕνεκα τοῦ περὶ ἀπογραφῆς νόμου· θὰ προπαρασκευάσωσι δὲ αὐτὸν καὶ εἰς τὴν παραδοχὴν τοῦ δευτέρου μέρους τοῦ νομοσχεδίου, ὅπερ, ὡς διαλαμβάνεται ἐν τῷ 15. ἄρθρῳ αὐτοῦ, βαθμηδὸν θὰ εἰσαχθῆ εἰς τὸν λαὸν τῆς Ἑλλάδος.

Μὴ ἔχων δέ τι ἄλλο νὰ προσθέσω ἐνταῦθα, σᾶς παρακαλῶ νὰ δημοσιεύσητε ταῦτα πάντα εἰς τὸ παρ' ὑμῶν ἐκδιδόμενον ἀξιόλογον φύλλον σας, πέμποντες καὶ εἰς ἐμὲ ὀλίγα φυλλάδια ἐκ τούτου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11. Σεπτεμβρίου 1871.

Ὁ φίλος σας

X. ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ.

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΝ ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΝ ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥΤΟΥ
ΕΚΘΕΣΕΩΣ, ΣΥΝΤΕΤΑΓΜΕΝΟΝ ΕΠΙ ΤΩΝ ΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ
ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ
ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΕΙΣΗΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΣ

ὑπὸ τοῦ

ΧΡΗΣΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ,

συνταγματάρχου.

Νομοσχέδιον τροποποιεῖν τὸν περὶ ἀπογραφῆς νόμον
τοῦ 1857, καὶ περὶ ἐφεδρείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

(Ἐπὶ τοῦ 2. καὶ 7. ἄρθρου τοῦ νόμου.)

Ἄρθρ. 1. Ἡ ἐν τῷ στρατῷ ἐνεργὸς ὑπηρεσία τῶν διὰ κλήρου καταταττομένων νέων ὀρίζεται ἐπὶ δύο ἔτη, μετὰ δὲ ταῦτα μεταβαίνουνσιν οὗτοι εἰς τὴν ἐφεδρείαν κατὰ τὰς περὶ τούτου ὀρισθησομένας διατάξεις.

Εἰς κλήρωσιν δὲ ὑπόκεινται οἱ νέοι οἱ διανύοντες τὸ 20. καὶ 21. ἔτος τῆς ἡλικίας των, ὑπολογιζομένου τοῦ ἔτους τῆς γεννήσεως ἀπὸ τῆς 1. Ἰανουαρίου, τοῦ δὲ ἔτους, τὸ ὁποῖον διανύει ὁ νέος, μέχρι τῆς 31. Δεκεμβρίου.

Ἐὰν εἷς τινὰ δῆμον τοῦ Κράτους ὁ ὀλικὸς ἀριθμὸς τῶν διανύοντων τὴν ἡλικίαν τοῦ εἰκοστοῦ καὶ εἰκοστοῦ πρώτου ἔτους νέων δὲν ᾔηται πενταπλάσιος τῆς εἰς τὸν δῆμον ἀναλογισθείσης μερίδος τῶν νεοσυλλέκτων, ἐγγράφονται εἰς τὸν στρατολογικὸν πίνακα καὶ οἱ τοῦ ἐπομένου ἔτους, ἤτοι οἱ τοῦ 22. ἡλικίας νέοι· μὴ ἐξαρκούντων δὲ καὶ τούτων, οἱ τοῦ ἀμέσως ἐπομένου ἔτους νέοι, ἐν ἀνάγκῃ δὲ τῆς Πατρίδος, βαθμηδὸν μέχρι τοῦ 27. ἔτους, συμπεριλαμβανομένου καὶ τούτου.

(Ἐπί τοῦ 10. (α) ἄρθρου τοῦ ἔδαφ. α. β'. γ'. δ'.)

Ἄρθρ. 2. Ἐξαιροῦνται

Ὁ ἔχων ἀδελφὸν ὑπηρετοῦντα εἰς τὸν στρατὸν αὐτοπροσώπως, διὰ κλήρου ἢ ἐκουσίως, ἢ εἰς τὸ Βασιλικὸν ναυτικόν, ἢ ἀποκαταστάνα ἀνίκανον πρὸς ἐργασίαν ἕνεκα τῶν ἐν τῷ στρατῷ προξενηθειῶν αὐτῷ πληγῶν ἢ νοσημάτων, ἢ ἀποθανόντα ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ· ἀλλ' ἢ ἐξαιρέσεις αὕτη μεταβαίνει ἐκαστοτε μόνον πρὸς τὸν ἐπόμενον ἀδελφὸν αὐτοῦ· ἐὰν δὲ οὗτος ἦναι ἀνίκανος διὰ τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, αὕτη μεταβαίνει εἰς τὸν ἕτερον ἀδελφόν, καὶ οὕτω καθεξῆς.

Οἱ δι' ἐξόδων τῆς Κυβερνήσεως σπουδάζοντες εἰδικὴν τινα ἐπιστήμην ἢ τέχνην, ὑπόχρεοι ὄντες νὰ διδάξωσιν αὐτὴν, ἢ νὰ ὑπηρετήσωσι τὴν Κυβέρνησιν ἐπὶ ὠρισμένον χρόνον.

(Ἐπί τοῦ 11. ἄρθρου, ἔδαφ. γ')

Ἄρθρ. 3. Ἀντικατάστασις τοῦ μὲν λαχόντος κλήρου δριστικοῦ εἰς τὸν στρατὸν γίνεται ἐκ τῶν ἐν τοῖς στρατολογικοῖς πίναξιν ἐγγεγραμμένων στρατευσίμων, ἢ ἐκ τῶν ὑπηρετησάντων μίαν μόνην θητείαν εἰς τὸν στρατὸν· τοῦ δὲ ὑπηρετοῦντος εἰς τὸν στρατὸν, μόνον ἐκ τῶν ἐξυπηρετησάντων.

Οἱ ἐκ τοῦ στρατοῦ ἀντικαταστάται κατατάσσονται ἐξαιρετικῶς εἰς τὰ εἰδικὰ ὄπλα, ἢτοι πυροβολικόν, σκαπανεῖς, ἱππικὸν καὶ σαλπικηγὰς ἢ μουσικούς.

Οὐδεὶς δύναται νὰ γείνη ἀντικαταστάτης πλέον τῆς μιᾶς θητείας· πάντοτε δὲ ὡς ἀπλοῦς στρατιώτης ἢ ἐξομοιούμενος αὐτῷ.

(Ἐπί τοῦ 12. ἄρθρου)

Ἄρθρ. 4. Τὰ περὶ στρατολογίας παράπονα ὑποβάλλονται εἰς Ἀναθεωρητικὸν Συμβούλιον (conseil de révision)· ἐπὶ

(α) Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ ΣΛΑ'. νόμου τῆς 17. Μαΐου 1867.

τούτῳ δὲ κατ' ἔτος τὴν 1. Νοεμβρίου διορίζεται διὰ Β. διατάγματος εἰς ἕκαστον νομὸν τοῦ Κράτους ἐν Ἀναθεωρητικὸν Συμβούλιον, συγκείμενον ἐκ τοῦ νομάρχου, ὡς προσέδρου (κωλυομένου πάσης στρατολογικῆς προκαταρκτικῆς ἐργασίας, ἐνεργουμένης ὑπὸ τοῦ γραμματέως τῆς νομαρχίας), ἐνὸς πρωτοδίκου καὶ ἐνὸς ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ τοῦ στρατοῦ ἢ ἐκ τῶν ἀποστράτων. Εἷς στρατιωτικὸς ἰατρός συνοδεύει τὸ Συμβούλιον, ὅστις γνωμοδοτεῖ περὶ τῆς σωματικῆς καὶ διανοητικῆς ἱκανότητος τῶν κληρωθέντων ἢ τῶν παρουσιαζομένων ἀντικαταστατῶν· εἷς δὲ ὑπάλληλος τῆς Νομαρχίας ἐκτελεῖ χρεὴ γραμματέως.

Τὸ συμβούλιον τοῦτο μεταβαίνει εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἐκαστης ἐπαρχίας τοῦ νομοῦ, ἀκροάζεται τὰς κατὰ τῶν στρατολογικῶν ἐργασιῶν ἐκάστου δήμου ἀναφυομένης ἐνστάσεις, καὶ ἀποφασίζει ἀνεκκλήτως, ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει, περὶ τῶν προτεινομένων ἐξαιρέσεων, παραλείψεων, ἀφαιρέσεων καὶ ἀντικαταστάσεων. Μόνον κατὰ γνωμοδότησιν τοῦ Ἀναθεωρητικοῦ Συμβουλίου τὰ περὶ σωματικῆς ἱκανότητος καὶ πολιτικῆς καταστάσεως ζητήματα παραπέμπονται, τὰ μὲν πρῶτα εἰς τὴν ἀνωτάτην ὑγειονομικὴν ἐπιτροπὴν, τὰ δὲ δεύτερα, εἰς τὰ τακτικά δικαστήρια. Αἱ ὑποθέσεις αὗται διεξάγονται ἢ δικάζονται συνοπτικῶς καὶ ἀνεκκλήτως.

Ἄρθρ. 5. Τὸ ἀπὸ 18/30 Ἰανουαρίου 1838 Β. διάταγμα περὶ ἐκτελέσεως τοῦ ἀπὸ 28. Νοεμβρίου (10. Δεκεμβρίου) 1837. νόμου τροποποιεῖται δι' ἑτέρου Β. διατάγματος συμφώνως ταῖς ἀνωτέρω διατάξεσι.

Ἄρθρ. 6. Οἱ ἀνακαταττόμενοι εἰσὶ δέκτοί καὶ ἐπὶ ἕν ἔτος νὰ ὑπηρετήσωσι εἰς τὸν ἐν ἐνεργείᾳ στρατὸν· ὁ δὲ ἡμερήσιος μισθὸς τῶν οὕτως ὑπηρετούντων πλέον τῶν δύο θητειῶν αὐξάνεται, τῶν μὲν στρατιωτῶν καὶ ἐξομοιούμενων αὐτοῖς, λε-

πιά πέντε, τῶν δὲ ὑπαξιωματικῶν, λοχιῶν καὶ ἐπιλοχιῶν, δέκα.

Ἄρθρ. 7. Ἐν πολέμῳ πᾶς Ἕλλην ἐκπληρώσας τὰς παρὰ τοῦ νόμου τούτου ἐπιβαλλόμενας αὐτῷ ὑποχρεώσεις, ἢ ἀποκαταστημένος ἐν Ἑλλάδι, δύναται νὰ καταταχθῆ εἰς τὸν στρατὸν καὶ ἐπὶ ἓν ἔτος. Ἡ Κυβέρνησις ἐν τοιαύτῃ περιστάσει δύναται νὰ παραδεχθῆ καὶ ἀλλοδαπούς ἐν τῷ στρατῷ, ἀναγωνιζόμενα καὶ τοὺς στρατιωτικοὺς βαθμοὺς αὐτῶν.

Διαρκούντος δὲ τοῦ πολέμου, εἰς οὐδένα ἐκ τῶν ὑπηρετούντων ἐν τῷ στρατῷ δίδεται ὀριστικὴ ἀφῆσις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ ἐφεδρείας.

Ἄρθρ. 8. Ἄπαντες οἱ πολῖται Ἕλληνες, οἱ μὴ λαχόντες τοῦ περὶ στρατολογίας κλήρου καὶ οἱ ἐξυπηρετήσαντες ἐκ τοῦ στρατοῦ, εἴτε αὐτοπροσώπως διὰ κλήρου, εἴτε ὡς ἐθελονταί, εἴτε δι' ἀντικαταστάσεως, ὑποχρεοῦνται νὰ ὑπηρετήσωσιν εἰς τὴν ἐφεδρείαν ἀπὸ τῆς ἡλικίας τοῦ 20. μέχρι τοῦ 27. ἔτους συμπληρωμένου, ἐκπιπομένων τῶν ἐτῶν καθ' ἃ ὑπηρετήσαν οὗτοι εἰς τὸν στρατὸν αὐτοπροσώπως, μετὰ δὲ ταῦτα μεταβαίνουσιν εἰς τὴν ἐθνοφυλακὴν τοῦ Κράτους κατὰ τὰς περὶ τούτου διατάξεις.

Ἡ ἐγγραφή τῶν ἐφεδρῶν ἐνεργεῖται ἐν ταῖς δῆμοις κατ' ἔτος κατὰ τὰς περὶ συντάξεως τῶν στρατολογικῶν πινάκων διατάξεις· τὸ δὲ Ἀναθεωρητικὸν Συμβούλιον κατ' ἔτος ἐξετάζει καὶ διορθώνει αὐτοὺς ἀνεκκλήτως.

Ἄρθρ. 9. Ἡ ἐφεδρεία ὀργανίζεται ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν, κατὰ δῆμους καὶ ἐπαρχίας, εἰς λόχους καὶ τάγματα κατὰ τὰς περὶ ὀργανισμοῦ τοῦ στρατοῦ διατάξεις. Καὶ οἱ μὲν ἀξιωματικοὶ αὐτῆς διορίζονται καὶ παύονται ὑπὸ

τοῦ Βασιλέως, προτάσει τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ, οἱ δὲ ὑπαξιωματικοί, ὑπὸ τοῦ διοικοῦντος αὐτὴν κατ' ἐπαρχίαν ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ, ἐγκρίσει τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ.

Ἄπαντες οἱ ἀπόστρατοι ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοί, οἱ δυνάμενοι εἰσέτι νὰ ὑπηρετήσωσι, διορίζονται ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ αὐτῶν εἰς τὴν ἐφεδρείαν· μὴ ἐπαρκούντων δὲ τούτων πρὸς συμπλήρωσιν τῶν χρευσῶν θέσεων, διορίζονται ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ καὶ ἐκ τῶν ἐφεδρῶν, τῶν ὑπηρετησάντων προηγουμένως αὐτοπροσώπως τοῦλάχιστον μίαν θητείαν εἰς τὸν στρατὸν, καὶ ἐχόντων τὰ περὶ τούτου προσόντα.

Ἄρθρ. 10. Αἱ ἀσκήσεις τῆς ἐφεδρείας περιορίζονται ἐν ταῖς οἰκείαις δῆμοις εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ στρατιώτου, καὶ ἰδίως εἰς τὸ τῆς ξίπης. Ἀσκοῦνται δὲ ἐκάστην Κυριακὴν ἢ καὶ ἑορτήν, μέχρις οὔ ἐκγυμνασθῶσιν εἰς ταῦτα. Ὀκτάκις δὲ τοῦ ἔτους ἅπαντα ἡ ἐφεδρεία συνέρχεται εἰς γενικὰς ἀσκήσεις ἐπὶ οὐκὼ Κυριακάς, 4 κατὰ τὸ ἔαρ, καὶ 4 κατὰ τὸ φθινόπωρον.

Ἄρθρ. 11. Πᾶς ἀξιωματικὸς καὶ ὑπαξιωματικὸς ἀπόστρατος, ὑπηρετῶν εἰς τὴν ἐφεδρείαν, λαμβάνει ἀποζημίωσιν μὴ ὑπερβαίνουσαν τὸν ἐν ἐνεργείᾳ μισθὸν τοῦ στρατιωτικοῦ βαθμοῦ του, λογιζομένης καὶ τῆς συντάξεώς του.

Ἡ ἀποζημίωσις αὕτη κανονίζεται διὰ Β. διατάγματος, καὶ σημειοῦται κατ' ἔτος ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς ἐφεδρείας.

Ἄρθρ. 12. Τὰ ὄπλα καὶ ἡ ἀποσκευὴ χορηγοῦνται εἰς τοὺς ἐφεδρῶν ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν ἐπὶ πενταετεί πιστώσει αὐτῶν· οἱ δὲ τμηταί τοῦ Κράτους εἰσπράττουσι παρὰ τῶν ἐφεδρῶν τὸ ἀντίτιμον κατὰ τὸν περὶ καθυστερούντων νόμον.

Εἰς ἕκαστον ἀῆμον τὰ ὄπλα καὶ ἡ ἀποσκευὴ τῶν ἐφεδρῶν

φιλάντωνται εἰς δημοσίας ἀποθήκας, διατηρουμένας ὑπὸ ἐπὶ τούτῳ διοριζομένων ὑπαξιωματικῶν ἀποστράτων ἢ ἀπομάχων, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν καὶ εὐθύνην τοῦ διοικοῦντος τὴν κατ' ἐπαρχίαν ἐφεδρείαν.

Οἱ ἐφεδροὶ ἐνδύονται ἰδίᾳ δαπάνῃ, ἢ δὲ στολὴ αὐτῶν ὀρίζεται διὰ Β. διατάγματος.

Εἰς ἕκαστον ἐφεδρον, μετὰ τὴν ἐντελῆ ἀπότισιν τοῦ ὅπλου του καὶ τὴν λήξιν τῆς ἐφεδρείας του, παραδίδεται τὸ ὅπλον του, ἵνα χρησιμεύσῃ αὐτῷ ὡς ἐθνοφύλακι.

Ἄρθρ. 13. Ἡ ἐφεδρεία ὑπάγεται εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν στρατιωτικῶν ἀσκεῖται δὲ καὶ ὑπηρετεῖ ἀμισθὶ ἐντὸς τοῦ οἰκείου δήμου. Διὰ νόμου δὲ ἢ, ἐν ἐλλείψει τῆς Βουλῆς, διὰ διατάγματος, προτάσει τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, συγκαλεῖται, εἴτε ἐν ὄλοις, εἴτε κατ' ἐπαρχίαν, πρὸς ἀσκήσιν, ἢ ἐνοῦται μετὰ τοῦ στρατοῦ πρὸς διατήρησιν καὶ ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους, ἢ δι' ἐκστρατεῖαν.

Ἄρθρ. 14. Ἡ ἐφεδρεία, ὡς ἂν ἀσκεῖται ἢ ἐκτελεῖ ὑπηρεσίαν ἐντὸς τοῦ οἰκείου δήμου, ὑπάγεται εἰς τὰς περὶ ἐνεργοῦ ἐθνοφυλακῆς προβλεπομένας ποινικὰς διατάξεις, ὡς ἂν δὲ ἐκτὸς τοῦ οἰκείου δήμου συγκαλεῖται εἰς γενικὰς ἀσκήσεις, ἢ ἐνοῦται μετὰ τοῦ στρατοῦ, ἐκτελεῖ ὑπηρεσίαν, ἢ ἐκστρατεύει, ὑπάγεται εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς ποινικοὺς νόμους, καὶ ἀπολαμβάνει ὅλα τὰ εἰς τὸν στρατὸν χορηγούμενα ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν νόμων δικαιώματα καὶ χορηγήσεις.

Ἄρθρ. 15. Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ περὶ ἐφεδρείας νόμου ἄρχεται βαθμηδὸν ἐκ τῶν πολυπληθεστέρων δήμων τοῦ Κράτους.

Διατάξεις παραπληρωματικαί.

Ἄρθρ. 16. Ὁ ὀργανισμὸς τοῦ στρατοῦ καὶ τῆς ἐφεδρείας ἐνεργεῖται διὰ διοικητικοῦ κανονισμοῦ (ordonnance royale),

αἱ δὲ περὶ τούτων δαπάναι καταλογίζονται εἰς τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμὸν τοῦ ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν.

Ἄρθρ. 17. Οὐδεὶς διορίζεται εἰς δημοσίαν ἢ δημοτικὴν ὑπηρεσίαν, ἐὰν δὲν φέρῃ πιστοποιητικὸν τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς, ἐπικυρωμένον παρὰ τοῦ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Ἀναθεωρητικοῦ Συμβουλίου, ὅτι ἐνεγράφη εἰς τοὺς στρατολογικοὺς πίνακας τοῦ δήμου εἰς ὃν ἀνήκει.

Ἄρθρ. 18. Συνιστάται σχολεῖον ῥιπῆς (école de tir) ἐν τῇ πρωτεύουσῃ ἑκάστης ἐπαρχίας τοῦ Κράτους, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν διοικητοῦ τῆς ἐφεδρείας, ἢ τοῦ ἐπὶ τούτῳ διοριζομένου ἀξιωματικοῦ τοῦ στρατοῦ.

Ἐν τῷ σχολείῳ τούτῳ ἀσκοῦνται ἐν ὠρισμέναις ἡμέραις ὑποχρεωτικῶς μὲν ἅπαντες οἱ ἐφεδροὶ, οἱ ἐθνοφύλακες, οἱ μαθηταὶ τῶν γυμνασίων καὶ οἱ φοιτηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου, ἐκουσίως δὲ, πᾶς πολίτης Ἕλληνας, ἢ ἐγκατεστημένος ἐν Ἑλλάδι.

Αἱ περὶ τῶν σχολείων τούτων δαπάναι καταλογίζονται εἰς βᾶρος τῶν δήμων, τὰ δὲ ἀναγκαιοῦντα εἰς ταῦτα ὅπλα χορηγοῦνται παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν.

Διὰ διοικητικοῦ κανονισμοῦ ὀρισθήσεται ὁ ὀργανισμὸς τῶν σχολείων τούτων.

Ἄρθρ. 19. Ἀπασαὶ αἱ ἀντιβαίνουσαι εἰς τὸν παρόντα νόμον διατάξεις καταργοῦνται.

Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ περὶ στρατολογίας νομοσχεδίου.

Ὁ μέχρι τοῦδε ἐν ἰσχύϊ περὶ ἀπογραφῆς νόμος κατηρτίσθη περὶ τὰ τέλη τοῦ 1837. ἔτους, ἐρανισθεὶς ἐκ τοῦ γερμανικοῦ (Βαυαρικοῦ νόμου, ὁμοίου τῷ γαλλικῷ τοῦ 1818. ἔτους) ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τῷ νόμῳ τούτῳ οὐδεμία μνεία ἐγένετο περὶ τῶν στρατολογικῶν ἐργασιῶν, ἤτοι περὶ τῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ, κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος 1838 ἐδέησε γὰρ ἐκδοθῆ τὸ περὶ

ἐκτελέσεως αὐτοῦ βασιλικὸν διάταγμα, ἐρανισθὲν ἐκ τοῦ ἀπὸ τοῦ 1832. περὶ ἀπογραφῆς γαλλικοῦ νόμου, ἕπερ ἔθεωρήθη ὡς νόμος, ἐνῶ εἶναι διάταγμα ἐκτελέσεως νόμου.

Ἐπειδὴ δὲ ἐκ πολλῆς πείρας ἀπεδείχθη, ὅτι περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ὁ νόμος οὗτος χωλαίνει, καὶ πολλὰ ἀδικήματα προξενεῖ εἰς τοὺς στρατολογουμένους· διότι ἐξ αὐτοῦ τοῦ νόμου ἐλλείπουν αἱ περὶ ἐξελέγξεως τῶν στρατολογικῶν ἐργασιῶν διατάξεις, ἐδέησε νὰ διορισθῶσιν ἀπὸ τοῦ 1844. μέχρι τινὸς πολλαὶ ἐπιτροπαὶ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως, ἵνα ἐπενέγκωσι τὰς δεούσας διορθώσεις αὐτοῦ. Ὅλα ὅμως τὰ οὕτω καταρτισθέντα ὑπὸ τῶν διαφόρων ἐπιτροπῶν νομοσχέδια (πολλὰ μάλιστα ἐξ αὐτῶν ὑπεβλήθησαν εἰς συζήτησιν πρὸς τὰ νομοθετικὰ σώματα) ἦσαν ἐρανισμένα ἐκ τοῦ ἀπὸ τοῦ 1832. περὶ ἀπογραφῆς γαλλικοῦ νόμου. Ταῦτα ἐγένοντο μέχρι τοῦ 1860. ἔκτοτε δὲ μέχρι τοῦδε ἐπεκράτησεν ἡ περὶ τοῦ συστήματος τῆς Πρωσσίας ἰδέα, τουτέστιν ἡ ἐν ἀνάγκῃ τοῦ Κράτους αὐξήσεις τοῦ στρατοῦ διὰ γεγυμνασμένων ἀνδρῶν· ἐπὶ τούτῳ δὲ πολλαὶ ἄλλαι ἐπιτροπαὶ διορίσθησαν καὶ συντάξαν νέα ἄλλα νομοσχέδια, ἐν μάλιστα ἐξ αὐτῶν πρό τινων ἐτῶν ὑπεβλήθη εἰς τὴν Βουλὴν, καὶ μετὰ δύο συζητήσεις ἔμεινεν. Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ταύτης λοιπὸν συνετάχθη καὶ τὸ προτεινόμενον νομοσχέδιον, στηριζόμενον ἐφ' ὅλων τῶν ἀναγκῶν τοῦ Κράτους, διότι ὁ νόμος οὗτος δὲν πρέπει νὰ θεωρηται μόνον ὑπὸ στρατιωτικῆν ἔψιν, ἀλλὰ μᾶλλον ὑπὸ κοινωνικῆν· διότι ἄπτεται ὅλων τῶν οἰκογενειῶν τὰ συμφέροντα.

Ἐπειδὴ δὲ, ὡς προεβρέθη, ὑπάρχει νόμος μὲν περὶ ἀπογραφῆς, διαλαμβάνων τὰς περὶ τούτου οὐσιώδεις διατάξεις, διάταγμα δὲ διαλαμβάνον τὴν περὶ τούτου ἐκτέλεσιν, ἀρμοδιώτερον ἐκρίθη ἡ τροποποίησις ἐνὸς ἐκάστου τούτων συμφώνως τῇ πρᾶσι μὲν ἀρχῇ, ἢ ἢ ἐκ νέου κατάρτισις νομοσχεδίου·

αἱ δὲ τροποποιηθεῖσαι καὶ ἐπενεχθεῖσαι διατάξεις ἐπὶ τοῦ νόμου εἰσὶν αἱ ἐπόμεναι (ἐφ' ὧν στηρίζεται πᾶς περὶ στρατολογίας νόμος)·

- α. ὁ χρόνος ἢ ἡ διάρκεια τῆς ἐν τῷ στρατῷ θητείας (στρατείας).
- β. ἡ ἡλικία.
- γ. αἱ ἐξαιρέσεις.
- δ. ὁ τρόπος τῆς ἀντικαταστάσεως.
- ε. ἡ ἐξέλεξις τῶν στρατολογικῶν ἐργασιῶν, ὅπερ μέχρι τοῦδε δὲν ὑπῆρχεν ἐν τῷ νόμῳ.
- ς. ἡ ἐφεδρεία.
- ζ. διατάξεις περὶ ἐκτελέσεως τοῦ νόμου, καὶ
- η. παραπληρωματικαὶ τινες διατάξεις. (α)

Ἀνάπτυξις τῶν γενομένων τροποποιήσεων

ἐπὶ τοῦ 2. καὶ 7. ἄρθρου τοῦ νόμου.

(ἄρθρον 1. τοῦ νομοσχεδίου)

Ἐν τῷ 1. ἄρθρῳ ὀρίζεται ἡ ἐν τῷ στρατῷ θητεία καὶ ἡ ἡλικία τῶν στρατευσίμων· καὶ πρῶτον, μέχρι τινὸς ἐν ἅπασιν τοῖς στρατοῖς τῆς Εὐρώπης ἢ πολυχρόνιος ὑπηρεσία τῶν στρατιωτῶν ἔθεωρεῖτο ὡς τὸ καλλίτερον προσὸν αὐτῶν ἐν πολέμῳ, μετὰ δὲ τὴν παραδοχὴν τῆς ἐφεδρείας, ἡ ἰδέα αὕτη ἤρχισε νὰ ἐλαττωταί· ἐσχάτως δὲ ἀπὸ τοῦ 1866, ἤτοι ἀπὸ τοῦ τελευταίου Αὐστροπρωστικοῦ πολέμου, καὶ μάλιστα ἀπὸ

(α) Εἰς πάντα στρατολογικὸν νόμον ὑπάρχουσι καὶ ποινικαὶ διατάξεις, ἀφορῶσαι τοὺς στρατευσίμους, τοὺς ἰατροὺς καὶ τοὺς δημοτικούς ὑπαλλήλους· ἀλλ' ἐπειδὴ αὐταὶ διαλαμβάνονται ἐν τῷ ἀπὸ 1. Νομβρίου 1851. νόμῳ, ἡ δὲ ὑπαρξὶς αὐτῶν θεωρεῖται ἀναγκασιότατη, παρελείφθη ἡ περὶ τούτων μνεία ἐνταῦθα.

τοῦ γαλλοπρωσσοῦ, ἡ πολυχρονιότης αὕτη τῶν στρατιωτῶν ἀπεδείχθη οὐχὶ μόνον ἀνωφελής, ἀλλὰ καὶ βλαβερά ἐν πολέμῳ· πρὸς δὲ, ἡ ἐν τῷ στρατῷ μικρὰ θητεία, ἐκτὸς τῶν ἄλλων πλεονεκτημάτων, ἀπεδείχθη ὅτι ἔχει καὶ τὰ ἐξῆς·

α'. δὲν ἀπομακρύνει ἐπὶ πολὺ τοὺς στρατευσίμους ἐκ τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου·

β'. ὀλίγοι θέλουσιν ἀντικατασταθῆ, προτιμῶντες μᾶλλον νὰ ὑπηρετήσωσιν ὀλίγον χρόνον, ἢ νὰ πληρώσωσιν ἀδρόως τὴν ἀντικατάστασιν τῶν καὶ

γ'. πλείονες τῶν πολιτῶν ἀσχοῦνται εἰς τὸν στρατιωτικὸν βίον· διότι, καθόσον ἡ θητεία εἶναι ὀλιγοχρόνιος, κατὰ τοσοῦτον συνεχέστερον γίνεται ἡ ἀλλαγὴ τῶν στρατολογουμένων, καὶ ἐπομένως τῶν ἐξασκουμένων.

Ὁ ἰσχυρισμὸς δέ τινων, ὅτι ἀπαιτεῖται ἐπὶ πολὺ νὰ μείνῃ ὁ στρατιώτης ἐν τῷ στρατῷ, ἵνα ἐκγυμνασθῇ ἐντελῶς, ἀπεδείχθη ὅτι εἶναι καθόλου λανθασμένος, ὡς ἡ πείρα ἀπέδειξεν ἐσχάτως ἐν τε Πρωσσίᾳ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Γαλλίᾳ, καὶ ὅτι μόνον ἡ ἀναγκαία ἀσκήσις καὶ τὰ χρηστά ἦθη καταρτίζουν τὸν καλὸν στρατιώτην, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ πολυχρονιότης, ἥτις διαφθείρει τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ· καθόσον δ' ἀφορᾷ τὰ εἰδικὰ ὄπλα, δηλαδὴ ὅτι ἡ ἐν αὐτοῖς ἀσκήσις ἀπαιτεῖ πλειότερον χρόνον ἢ ἐν τῷ πεζικῷ, περὶ τοῦτου ἐγένετο πρόνοια ἐν τῷ 6. ἄρθρῳ. Διὰ ταῦτα πάντα ὠρίσθη ἡ θητεία ἐπὶ δύο ἔτη, ἡ δὲ ἡλικία, τὸ 20. καὶ 21. διὰ τοὺς ἐπομένους λόγους.

Εἰς ἅπαντας σχεδὸν τοὺς περὶ ἀπογραφῆς νόμους τῶν στρατῶν τῆς Εὐρώπης εἰς ὠρισμένην τινὰ ἡλικίαν κληροῦνται οἱ στρατευσίμοι, τουτέστιν ἅπαξ. Ἐν Ἑλλάδι ὁμοῦς ὁ νόμος ὀρίζει ἐπὶ ἐξ ἔτη, ἦτοι ἀπὸ τοῦ 18. μέχρι τοῦ 24. τῆς ἡλικίας. Ἡ διάταξις αὕτη, ἐνῶ οὐδὲν ἀποτέλεσμα πρακτικὸν ἔχει ὡς πρὸς τὴν ἀνακούφισιν τῶν στρατευσίμων, τουτέστι τὸ νὰ διαμοιράζηται

τὸ βᾶρος τῆς στρατολογίας εἰς πολλοὺς, ὅπερ εἶχον ὑπ' ὄψιν οἱ συντάξαντες τὸν νόμον, ἀπ' ἐναντίου ἐπιβαρύνει αὐτοὺς ἐπὶ ἐξ ἔτη κατὰ συνέχειαν, τοὺς διατηρεῖ μετεώρους ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον πάσης βιωτικῆς ἐνεργείας καὶ κοινωνικῆς ἀνάγκης, τοῦ γάμου καὶ λοιπῶν, πρὸς δὲ, ἡ παράτασις αὕτη τῆς ἡλικίας γίνεται πρόξενος πολλῶν καταχρήσεων ἐκ τε τῶν ἐνεργούντων τὸν νόμον καὶ τῶν στρατευσίμων, διότι οὗτοι, ὅτε μὲν παρουσιάζονται ἀνήλικες, ὅτε δὲ ὑπερήλικες.

Ἐν Γαλλίᾳ, Πρωσσίᾳ καὶ πολλοῖς ἄλλοις μέρεσι τῆς Εὐρώπης κατὰ τὸ 20. ἔτος τῆς ἡλικίας τῶν οἱ νέοι κληροῦνται· οἱ δὲ μὴ λαχόντες κλήρου ἀπαλλάσσονται ἐκ τοῦ στρατοῦ καὶ κατατάσσονται εἰς τὴν ἐφεδρείαν ἢ ἐθνοφυλακίαν.

Τοῦτ' αὐτὰ ὠρίσθη καὶ ἐν τῷ παρόντι νομοσχεδίῳ τῇ προσθήκῃ, ὅτι ἀντὶ ἐνὸς μόνοῦ ἔτους ἡλικίας συμπεριελήφθησαν δύο ἔτη, τουτέστι τὸ 20. καὶ 21. ἔτος αὐτῆς· ὠρίσθη δὲ οὕτως, οὐχὶ ὅτι τοσοῦτοι νέοι, ὅσοι ἀναγκαιοῦν εἰς τὸν στρατὸν, ἦτοι τοῦ 20. ἔτους ἡλικίας, δὲν ὑπάρχουν κατ' ἔτος εἰς τὸ Κράτος, ἀλλ' ἵνα εἰς μίαν μόνον ἡλικίαν μὴ φαίνεται ὅτι πίπτει τὸ βᾶρος τῆς στρατολογίας. Πρὸς ἀπόδειξιν δὲ ὅτι κατ' ἔτος ὑπάρχουν τοσοῦτοι νέοι εἰς τὸ Κράτος, σημειοῦνται ἐν ταῦθα αἱ ἐξῆς στρατολογικαὶ πληροφορίες, αἱ ὁποῖαι εἶναι γενικαὶ ἐν ἀπάσῃ τῇ Εὐρώπῃ, ἐνθα ὑπάρχουν ἀκριβῆς ληξιαρχικὰ βιβλία.

Υπολογισθῆτω, ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος παρουσιάζει 1,300,000 κατοίκους· ἀφαιρουμένου τοῦ ἡμίσεος ἐξ αὐτῶν, ὅπερ εἶναι τὸ θῆλυ γένος, τὸ ἄρρην μένει 650,000. Ἐὰν διαιρεθῇ τὸ ποσὸν τῶν ἀρρένων διὰ τοῦ ἀριθμοῦ 50, ὅπερ εἶναι ἡ μέση ἡλικία τῶν ἀνθρώπων, ἐκάστη ἡλικία θέλει εἶσθαι 13,000, ἦτοι οἱ τοῦ 20. καὶ 21. καὶ καθ' ἑξῆς. Ἐὰν ἀφαιρεθῇ ἐξ αὐτοῦ τοῦ ποσοῦ τὸ ἡμισυ εἰς ἀνικάνους πρὸς στρατιωτι-

κὴν ὑπηρεσίαν καὶ ἐξαιρέσεις λόγῳ κοινωνικῆς ἀνάγκης, μένει ὑπόλοιπον εἰς στρατείαν 6,500· δύο δὲ ἡλικίαι, ἧτοι τοῦ 20. καὶ 21, φέρουν τὸ ποσὸν τῶν 13,000 ἰκανῶν καὶ ὑποκειμένων κατ' ἔτος εἰς κλήρωσιν.

Ὅθεν, ἐὰν ἡ δύναμις τῶν διὰ κλήρου ὑπηρετούντων ἐν τῷ στρατῷ ὀρισθῇ εἰς 10,000, ὅπερ ἐν εἰρήνῃ καὶ μετὰ τοσοῦτου πληθυσμοῦ δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ, διότι εἰς τὴν δύναμιν ταύτην προστίθεται ἡ χωροφυλακὴ, ἧτις δὲν συμπληροῦται διὰ κληρώσεως, ὡς καὶ ἅπαντες οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ λοιποὶ ἐθελονταὶ ἐν τῷ στρατῷ, ἡ δὲ θητεία ὀρισθῇ εἰς δύο ἔτη, κατ' ἔτος ἀπαιτοῦνται 5,000 νεοσυλλέκτων, λαμβανομένων διὰ κλήρου ἐκ τῶν 13,000 νέων τῆς ἡλικίας 20. καὶ 21. ἔτους. Οὕτω μένουσιν κατ' ἔτος ἐπιλαχόντες 8,000· ἐπειδὴ δὲ οὗτοι μέλλουσιν νὰ καταταχθῶσιν εἰς ἐφεδρείαν ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη, εἰς τὸ τέλος τοῦ ἑβδόμου ἔτους θέλουσιν εἶσθαι ἐφεδρῶν εἰς τὸ Κράτος 56,000, προστιθεμένων εἰς τούτους καὶ 25,000 ἐξυπηρετούντων ἐν διαστήματι τῶν ἑπτὰ ἐτῶν, διότι ἐκ τῶν τελευταίων τούτων θὰ ἀφαιροῦνται τὰ ἐν τῷ στρατῷ δύο ἔτη τῆς ὑπηρεσίας των, ὥστε ἐν ἐφεδρείᾳ θέλουσιν μένει 5 ἔτη οἱ 5,000 ἐξυπηρετοῦντες. Οὕτως ἡ ἐφεδρεία θέλει ἀναβαίνει εἰς 81,000· ἀλλ' ἐὰν ἀφαιρηθῇ καὶ τὸ ἥμισυ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ 81,000 τῆς ἐφεδρείας ἐξ ἀντικαταστάσεων, ναυτικῆς ὑπηρεσίας, ἀποβιώσεων, ἀνικανότητος καὶ ἀγνοουμένων ἐκτὸς τοῦ Κράτους, πάλιν, προϊόντος τοῦ χρόνου καὶ ἐφαρμοζομένου βαθμηδὸν τοῦ νόμου τούτου, θέλουσιν μένει 40,500 ἐφεδρῶν, οἵτινες μετὰ ταῦτα μεταβαίνουν εἰς τὴν ἐθνοφυλακὴν, ἧτις κατ' ἔτος θέλει αὐξάνει ἐκ τῶν εἰς αὐτὴν προστιθεμένων ἐφεδρῶν.

Ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ προσετέθη καὶ ὁ τελευταῖος παράγραφος, δι' οὗ προβλέπεται ἡ περίστασις, καθ' ἣν κατὰ τινα παράδοξον σύμπτωσιν δὲν ὑπάρχουσι πενταπλάσιοι νέοι τῆς ἡλι-

κίας τοῦ 20. καὶ 21. ἔτους, ἡ ἀπαιτεῖται νὰ ληφθῶσι πλεῖστοι νεοσύλλεκτοι, μάλιστα ἐν πολέμῳ· διὰ ταῦτα ἡ στρατολογία παρατείνεται καὶ εἰς τὰς ἐπομένους ἡλικίας μέχρι τοῦ 27. ἔτους, ὅτε δυνατὸν ἐφ' ἅπαξ νὰ στρατολογηθῶσι μέχρι 40,000 νέων.
(ἀκολουθεῖ)

ΕΞ ΕΠΙΤΟΜΟΥ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΗΣ
ΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΣΥΝΤΟΜΟΣ
ΤΑΚΤΙΚΗ ΤΟΥ ΙΠΠΙΚΟΥ.

Ἄν καὶ τὸ συγγραμμάτιον, ἐξ οὗ ἀπέσπασα τὸ μέρος τὸ ἀφορῶν τὸ ἰππικόν, δὲν εἶναι ἐκ τῶν νεωτάτων, οὐχ ἦττον, ἐπειδὴ αἱ θεμελιώδεις βάσεις τῆς πολεμικῆς τέχνης πάντοτε ἰσχύουσι, καὶ μάλιστα εἰς τὸ ἰππικόν, τοῦ ὁποῦν τὰ κυριώτερα ὄργανα θέλουσιν εἶσθαι πάντοτε ὁ ἵππος καὶ τὸ ξίφος, καὶ ἐπειδὴ ἡ ἀνωτέρω διδασκαλία εἶναι συντεταγμένη διὰ τρόπον μίαν μεθοδικῶν καὶ πρακτικῶν, ἔκρινα καλὸν νὰ μεταφράσω τὸ ῥηθὲν μέρος, χάριν τῶν πολλῶν.

Πρὸς συμπλήρωσιν δὲ τῆς μικρᾶς ταύτης τακτικῆς προσέθηκα καὶ τινὰς συντόμους περὶ ἀνιχνεύσεως ὁδηγίας, μεταφράσας αὐτὰς ἐκ τῶν νεωτέρων γερμανικῶν κειμένων.

N. ΑΝΤΩΝΟΒΙΤΣ,

ἐπιλογίας τοῦ ἰππικοῦ.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΤΑΚΤΙΚΗ ΤΟΥ ΙΠΠΙΚΟΥ.

Τὸ ἐλαφρὸν ἵππικὸν σχηματίζει τὰς ἐμπροσθοφυλακὰς καὶ τὰ ἀποσπάσματα· βαδίζει παρὰ τὰς πτέρυγας, ἔτοιμον ὄν ν' ἀντικρούσῃ τὸν ἐχθρὸν ἢ νὰ τὸν προσβάλῃ πλευρόθεν· καταδιώκει εἰς τὸ τέλος τῆς μάχης τὰ λείψανα τοῦ νικηθέντος στρατοῦ, ἢ ἀπαρτίζει τὸ πλησιέστερον πρὸς τὸν ἐχθρὸν τμήμα τῆς ὀπισθοφυλακῆς. Τὸ βαρὺ ἵππικὸν συνιστᾷ τὴν ἐφεδρείαν κατὰ μεγάλας μάζας, διὰ ν' ἀποτελειώσῃ τὴν νίκην, διὰ νὰ ἐπανορθώσῃ ἥτιαν νινὰ, ἢ νὰ παραγάγῃ διὰ τῆς ἐμφανίσεως τῶν μακρῶν αὐτοῦ γραμμῶν ἢ διὰ τῶν βαθέων του φαλάγγων ἠθικὸν τι ἀποτέλεσμα· ὡς τελευταῖον δὲ μέσον καλύπτει ἀναπόφευκτὸν τινα ὑποχώρησιν, καὶ ἐμποδίζει τὰς νικηφόρους ἱλας νὰ κατακερματίσωσι τὸ ἀποκρουσθὲν πεζικόν.

Τὸ ἵππικὸν μάχεται κατὰ τοὺς τέσσαρας ἐξῆς τρόπους, ἥτοι ἀκροβολιστικῶς, προνομευτικῶς, ἐν παρατάξει καὶ φαλαγγιδόν. Τῶν ἀκροβολιστῶν (τῶν ὁποίων τὰ πυρὰ δὲν εἶναι τόσον ἐπίφοβα) ὁ κυριώτερος σκοπὸς εἶναι νὰ διαφωτίξωσι τὸν στρατὸν, τοῦ ὁποίου προηγουῖνται, καὶ νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ἐκ τοῦ πλησίου ἐκ μέρους τοῦ ἐχθροῦ ἀναγνώρισιν αὐτοῦ, ἐπωφελουμένου ἐκ καλύμματός τινος ἢ πτυχῆς τοῦ ἐδάφους. Οὐδέποτε πρέπει νὰ παραμειλῇ σῶμα ἵππικῶν τὸ νὰ διαφωτίζηται, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν τῆς προσβολῆς, περὶ τῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀνοιγμάτων, τελημάτων, κοίλων ὁδῶν, καὶ τῶν τοιούτων, τὰ ὁποῖα δὲν βλέπει τις, εἰμὴ πρὸ ὀλίγων βημάτων, καὶ ὅπου θὰ κατεστρέφετο ὀλοκλήρως, ἐὰν, ἐνῶ ἀφίεται ἀπὸ ζυτῆρος, δὲν τῷ ἦσαν προηγουμένως γνωστά.

Οἱ ἀκροβολισταὶ ἀπομακρύνονται μᾶλλον ἢ ἥττον τόσον ἐκ τοῦ σώματος αὐτῶν, ὅσον καὶ ἀναμεταξύ των, ἀναλόγως τῆς ἐντολῆς, ἣν ἔχουσι. Ὅποτεν δίκην πέπλου πρόκηται νὰ κακαλύψωσι παρασκευαζόμενόν τι κίνημα, πρέπει νὰ ἦναι πολυάριθμοι, καὶ νὰ διαφυλάττωσι μεταξύ των μικρὰς ἀποστάσεις, ν' ἀπομακρύνωνται ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον τοῦ καλυπτομένου σώματος, καὶ νὰ προξενῶσι πυροβολοῦντες πολλὸν κρότον καὶ καπνόν· ὁποτεν δὲ ἀνιχνεύωσιν ἀπλῶς, τότε δύνανται νὰ ὦσι τεσσαράκοντα ἢ πεντήκοντα βήματα ἐμπροσθεν τῶν ἰλῶν των, καὶ νὰ διατηρῶσι τὸ αὐτὸ διάστημα ἀναμεταξύ των. Καὶ ἐν τῇ πρώτῃ καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει, κατὰ τὴν στιγμήν τῆς προσβολῆς, δὲν πρέπει ν' ἀνακαλῶνται προηγουμένως, διότι οὕτω θέλουσιν ἀναγκασθῆ νὰ ἐκτελέσωσιν ἐπικίνδυνον περιστροφὴν ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ, ἀλλὰ πρέπει ν' ἀναμείνωσι καὶ νὰ παρεμβάλλωνται εἰς τὰ κενὰ διαστήματα, ὁποτεν πλησιάζωνται παρὰ τῶν ἐφορμωσῶν ἰλῶν.

Ἡ μάχη προνομευτικῶς (1) εἶναι ὠφέλιμος ἐναντίον τῶν ἀκροβολιστῶν, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐναντίον τῶν τοῦ πεζικοῦ ἢ τῶν τοῦ ἵππικοῦ, ἐναντίον ἐχθροῦ ἠττηθέντος, ὅπως ἐμποδισθῆ τοῦ νὰ συνταχθῆ ἐκ νέου, καὶ τέλος ἐναντίον τοῦ πυροβολικοῦ.

Τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ μάχεσθαι εἶναι ἀρμοδιώτερον εἰς τὸ νὰ ἐξυπάσῃ τὸν ἐχθρὸν, καὶ νὰ κρύπτῃ νέαν καὶ σπουδαιότεραν νινὰ ἐπίθεσιν, παρὰ νὰ προξενῆ εἰς τὸν ἐχθρὸν σπουδαίας ἀπωλείας, ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως, καθ' ἣν σκοπὸν ἔχει νὰ

(1) Τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ μάχεσθαι ἐπιτρέπει μεγαλύτεραν ἐλευθερίαν ἐνεργείας εἰς τὸ ἵππικόν, καὶ, οὕτως εἰπεῖν, εἶναι κατ' ἐξοχὴν ἀτομικὴ μάχη, βασιζομένη ἰδίως εἰς ὀρμητικὰς καὶ ἀπροσοκλήτους ἐπιθέσεις, ἢ μᾶλλον ἐμφανίσεις, δι' ὧν ὁ ἐχθρὸς προκαταλαμβάνεται. Ἡ ὀνομασία δὲ «προνομευτικῶς» δίδεται, διότι ὁ τρόπος οὗτος εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὴν διὰ βίας προμήθειαν τῶν διὰ τὸν στρατὸν καὶ πρὸ πάντων τῶν διὰ τοὺς ἵππους ἀναγκαιουσῶν τροφῶν. (Σ. μεταφραστοῦ.)

σπαθίση πεζούς ἀκροβολιστάς ἢ πεζικὸν ὀπισθοχωροῦν καὶ φεῦγον διὰ μέτον πεδιάδος. Οἱ προνομευτικῶς μαχόμενοι πρέπει πάντοτε νὰ ὑποστηρίζωνται ὑπὸ σωμάτων ἐν καλῇ τάξει, ὀπισθεν τῶν ὁποίων νὰ δύνωνται νὰ συντάσσωνται ἀσφαλῶς, διότι ἄνευ τούτου οἱ διεσπαρμένοι προνομευταὶ θὰ εὐρίσκοντο εἰς μέγαν κίνδυνον. Εἰς τὴν Γαλλίαν ἀτόπως συνειθίζουσι, κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν γυμνασίων, νὰ συναθροίζωσι τοὺς προνομευτάς ὀπισθεν διὰ περιστροφῆς, διότι ἡ κίνησις αὕτη φέρει τούτους συχνότατα, πολὺ μακρὰν τοῦ σκοποῦ των· θὰ ἦτο δὲ φρονιμώτερον καὶ συμφερότερον, ἂν εἰς πολλὰς περιστάσεις συνηθροίζοντο ὀλίγον ἐμπρὸς, εἴτε εἰς τὸ κέντρον, εἴτε εἰς ἓν ἐκ τῶν δύο ἄκρων τῆς ἀναπτύξεώς των.

Ὅταν ἐξαποστέλληται σῶμα προνομευτικὸν ἐναντίον πυροβόλων, ὀφείλει ν' ἀρχίσῃ τὴν ἐπίθεσίν του ἐκ πεντακοσίων ἢ ἑξακοσίων μέτρων, νὰ τεθῆ μετὰ ταῦτα εἰς τάχος, νὰ σχηματίσῃ γραμμὴν ἐκτεινομένην ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐκ τοῦ κέντρου πρὸς τὰς πτέρυγας, καὶ ν' ἀπειλῇ νὰ κυκλώσῃ οὕτω τὰ πλευρὰ τῆς κανονοστοιχίας. Ὁ τρόπος οὗτος εἶναι μέσον εἰς τὸ νὰ ἐλκύσῃ τὸ πῦρ τῶν πυροβόλων ἐπὶ τῶν οὕτω διεσκορπισμένων ἰπέων, καὶ νὰ καλύψῃ τὰς κατὰ φάλαγγα ἴλας, αἵτινες φέρονται ταχέως ἐναντίον τῶν ὑποστηριγμάτων τῶν πυροβόλων, ὅπως τὰ προσβάλωσι καὶ τὰ τρέψωσιν εἰς φυγὴν.

Τὸ ἐν παρατάξει μάχεσθαι εἶναι τρόπος, ὃν μεταχειρίζεται τις ἐναντίον τοῦ ἰππικοῦ, ἵνα θέσῃ περισσότερα ζήφι εἰς ἐνέργειαν, καταλάβῃ μεγαλύτερον μέτωπον, καὶ ἀπειλήσῃ νὰ κυκλώσῃ τὸν ἐχθρὸν του.

Ἡ ἐν παρατάξει μάχῃ ἐκτελεῖται διαφοροτρόπως, ἤτοι τειχοειδῶς, ἡμιπληροειδῶς (1), μὲ διαστήματα τεσσάρων ἀνδρῶν

(1) Τάξις, καθ' ἣν τὰ διαστήματα εἰσὶν ἴσα τῷ μετώπῳ τῶν παραιταγμένων τμημάτων. (Δ. Χατζερῆ)

κατὰ μέτωπον, κλιμακοειδῶς, καὶ τέλος πεσσοειδῶς.

Μεταχειρίσθητε τὴν τειχοειδῆ τάξιν ἐναντίον ἀτάκτου καὶ ἐπιφόβου κατ' ἄτομον ἰππικοῦ, ἢ ὁπόταν τὸ ἐδαφος ἦναι πάντῃ εὐνοϊκόν, τὸ δ' ἀπέχον ἀπὸ τὸν ἀντίπαλον διάστημα βραχὺ, καὶ οἱ ἄνδρες καλῶς ἐξησκημένοι. Ἐν τοιαύταις περιστάσεσιν ὁ ἀντίπαλος δέον νὰ ὑποσκελισθῇ ὀλοτελῶς· διότι διὰ τῆς ἀνωτέρω τάξεως ματαιοῦται πᾶσα πρὸς τὸ παλινδρομεῖν ἔφρασις. Ἄλλ' ἐὰν αἱ ἴλαι δὲν ᾧσι καλῶς ἐξησκημένοι, καὶ ἐὰν τὸ εἰς τάχος διατρεχθῆσόμενον διάστημα ἦναι κατὰ τι μακρὸν, ἢ τὰξις διαρρήγνυται καὶ ἐκτίθεται εἰς ἄκρον.

Ἡ ἡμιπληροειδῆς τάξις εἶναι εὐνοϊκὴ μετὰ καλῶν ἰππικῶν σωμάτων, ἀριθμητικῶς ἀσθενεστέρων τῶν τοῦ ἀντιπάλου, ὅτε τὰ κενὰ αὐξάνονται, καὶ οὕτω κατορθοῦται μέτωπον ἴσον μὲ τὸ τοῦ ἐχθροῦ καὶ μὴ ὑπερφαλαγγιζόμενον ὑπ' αὐτοῦ. Ἐὰν τινες τῶν ἰλῶν του εἰσχωρήσωσιν εἰς τὰ τῆς παρατάξεως κενὰ, τότε ἐναπόκειται εἰς τὴν δευτέραν γραμμὴν νὰ τὰς ἀντικρούσῃ.

Ἡ τάξις μετὰ μικρῶν διαστημάτων (τεσσάρων κατὰ μέτωπον) εἶναι ἐκείνη, ἣτις ἐφαρμόζεται γενικώτερον, ὡς ἔχουσα περισσότερα πλεονεκτήματα τῶν δύο προηγουμένων καὶ ἀποφεύγουσα τὰ ἐκείνων ἐλαττώματα.

Ἡ κλιμακοειδῆς τάξις εἶναι ἐξαιρέτος εἰς τὸ νὰ προστοιμάσῃ πλαγίαν τινὰ προσβολὴν, διότι ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο ἕκαστον κλιμάκιον καὶ ἐκτελέσῃ ἡμίσειαν στροφὴν, ἐὰν πρόκηται διὰ τοῦ τρόπου τούτου νὰ ὑπερφαλαγγισθῇ σῶμα τι νεωστὶ ἀντιπαραταχθὲν ἢ παρασυρόμενον ὑπὸ τῆς ὀρμητικότητός του. Δι' αὐτῆς δύναται τις νὰ δεχθῇ ἢ ν' ἀποφύγῃ μάχην τινὰ.

Διὰ τῆς πεσσοειδοῦς τάξεως ἐπὶ μετώπου ἐπὶ μᾶλλον ἢ ἦττον ἐκτενοῦς, καὶ συγκροτουμένης παρ' ἰππικοῦ ἀκμαίου καὶ φημισμένου, δύναται τις ἐν ὁμαλῷ ἐδάφει καὶ ἐν περιπτώσει ὑποχωρήσεως νὰ ἐπιβληθῇ εἰς σώματα νικηφόρα μὲν, ἀλλὰ κε-

κοπιακότα ἐκ τινος κοπιώδους μάχης. Συμφέρει εἰς τοιαύτας περιστάσεις, ὥστε ἡ ἔκτασις τοῦ μετώπου ἐκάστου πεσσοῦ νὰ ᾖναι τοὐλάχιστον δύο ἰλῶν.

Εἰς τὴν ἐν παρατάξει μάχην ὁ 2ος ζυγὸς δὲν χρησιμεύει, εἰμὴ εἰς τὸ νὰ πληροῖ τὰ κενὰ τῆς πρώτης· ὅθεν ὀφείλει ν' ἀκολουθῆ πολὺ πλησίον, ἵνα δύνηται ἐν τῷ ἅμα νὰ φράττῃ τὰ ἐν τῇ πρώτῃ σχηματισθόσμενα χάσματα. Ἐν τούτοις, ἐὰν προβλέπηται συνάντησις διαφόρων ἐμποδίων, οἶον, τάφρων, αὐλάκων, ὀπῶν, βράχων, κ.τ.λ., τότε κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς προσβολῆς τὸ μεταξὺ τῶν ζυγῶν διάστημα πρέπει νὰ ᾖναι ἐξ βημάτων, ἵνα οὕτω αἱ τυχόν ἀνατροπαὶ ὦσιν ὀλιγώτεραι· εἰς τὴν τελευταίαν δὲ στιγμήν τῆς προσβολῆς οἱ ζυγοὶ λαμβάνουσι τὴν κανονισμένην πύκνωσιν.

Ἡ τάξις κατὰ φάλαγγα εἶναι κατάλληλος νὰ κατορθώσῃ ῥῆγμα εἰς τινὰ ἐχθρικὴν γραμμὴν, διὰ τῆς ὁποίας πρόκειται νὰ ἐνεργήσῃ διάβασιν τινὰ· οὐχ ἦττον φάλαγγες, ὅσον ἀβαθὺς καὶ ἂν ᾖ, εἶναι δύσχρηστος, ὑπόκειται εἰς σπουδαίας βλάβας ἐκ τῶν ἐχθρικῶν βλημάτων, καὶ εἰς εὐκόλον σύγχυσιν· παρουσιάζει δὲ πλευρὰ κατὰ τοσοῦτον ἀσθενῆ, καθ' ὅσον εἶναι ἐπιμηκεστέρα, καὶ ἐπὶ τέλους καθιστᾷ ἀνωφελῆ πάντα τὰ ὄπλα, τὰ ὁποῖα δὲν εὐρίσκονται ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτῆς.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον αἱ κατὰ φάλαγγα προσβολαὶ δὲν εἶναι κατάλληλοι εἰς τὸ νὰ παραγάγωσιν ἐπιτυχίας, καὶ ὡς ἐκ τούτου πρέπει νὰ τὰς ἀποφεύγωσιν. Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ ὅπως δῆποτε οἱ ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ ἐξελιγμοὶ εἶναι ἐπικίνδυνοι, καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εὐρίσκῃ τις πάντοτε ἕδαφος ἀρμόδιον πρὸς ἀνάπτυξιν, διὰ τοῦτο εἶναι προτιμότερον νὰ προσβάλῃ τις ὅπως εὐρίσκεται, ἐὰν προκαταληφθῆ, παρὰ νὰ διστάζῃ ἢ ν' ἀποπειρᾶται νὰ ἐκτελέσῃ ἐπικίνδυνόν τινα κίνησιν.

Ἐὰν δὲ αἱ φάλαγγες ᾖναι ὀλίγον βαθεῖς καὶ βαδίζωσι παραλλήλως μὲ τὸ ἀπαιτούμενον πρὸς ἀνάπτυξιν διάστημα, π. χ. ἐὰν σύγκηνται ἐκ δύο ἰλῶν πεπυκνωμένων, τῆς μιᾶς ὀπισθεν τῆς ἑτέρας, ἡ βαδίζωσι παραπλεύρως εἴτε κατ' οὐλαμούς, εἴτε καθ' ἡμιλαρχίας, δύνανται οὕτω συντεταγμένοι νὰ διατρέξωσιν ἀκολουθῶς ἅπαν σχεδὸν τὸ πεδῖον μάχης τινός. Τὸ ἀνωτέρω σύστημα ἔχει προσέτι τὸ πλεονέκτημα τῆς ἡμιπληροειδοῦς τάξεως, καὶ ἐπὶ πλέον τὸ ὅτι τὰ κενὰ δύνανται νὰ πληρωθῶσι ταχύτερον παρὰ εἰς ἐκεῖνα, πρὸς δὲ τὰ πλευρὰ τῆς κεφαλῆς τῆς φάλαγγος εὐρίσκονται ἐν περιπτώσει κινδύνου ἀμέσως ὑποστηρίγματα παρὰ τῶν ἀκολουθούντων τμημάτων, περιστρεφομένων ὅπου δεῖ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Ἰδιαιτεροὶ κἀνόμοι πρὸς μάχην ἵππικῶ ἐναντίον ἵππικῶ τοιχοειδοῦς ἢ κατὰ φάλαγγα.

Ἡ ἐπιτυχία πάσης μάχης ἵππικῶ ἐναντίον ἵππικῶ θέλει εἶσθαι ὡς ἐκεῖνον, ὅστις τελευταῖος ἤθελεν ἔχει πρόχειρον ἐφεδρείαν τινὰ ν' ἀντιτάξῃ, γνωστοῦ ὄντος ὅτι εἰς πᾶσαν σύταξιν τοῦ ἵππικῶ τὰ ἀδύνατα μέρη αὐτοῦ εἶναι τὰ πλευρὰ του, ἐξ οὗ παράγεται τὸ συμπέρασμα, ὅτι πᾶν σῶμα τοῦ ὄπλου τούτου πρέπει νὰ διαιρῆται εἰς τρία μέρη, εἰς πρόταξιν, εἰς ἐπίταξιν καὶ εἰς τὰ ὑποστηρίγματα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ὦσι ἰσχυρά. Τὰ ὑποστηρίγματα ταῦτα δεόν νὰ ᾖναι εὐκίνητα, ἐν' ἀκολουθῶσι τὴν ἐκτιθεμένην γραμμὴν, ἥτις ταχέως θέλει ἀφήσει ὀπισθεν τῆς τὰς πρὸ τῆς σιγμῆς τῆς ἐκκινήσεως προστατευούσας αὐτὴν ἑδαφικὰς ἀνωμαλίας. Αἱ προστατεύτρια αὐταὶ ἀνωμαλίας εἶναι ἀληθινόν, ὅτι δύνανται νὰ ὦσι

ἐκτεταμέναι, ὅον πλημύραι καὶ ποταμοί, ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον εἶναι ἐξαιρέσεις· καὶ ἐὰν μὲν ἐξ ἑνὸς καλύπτωσι συνεχῶς, ἐξ ἄλλου περιορίζουσι τὰς κινήσεις καὶ παρεμποδίζουσι τοὺς πρὸς κύκλωσιν ἐλιγμούς, τοὺς λίαν ἀποτελεσματικούς, ὁπόταν δύνανται νὰ ἐκτελεσθῶσιν ἐν καιρῷ καὶ μετὰ ταχύτητος.

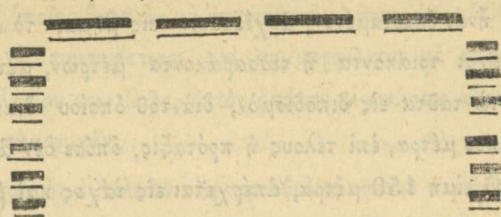
Ὁ καταλληλότερος τρόπος πρὸς κάλυψιν τῶν πτερύγων τοῦ ἰππικοῦ εἶναι τὸ νὰ τίθενται φάλαγγες ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὅπλου ὀπισθεν τῶν πλευρῶν του.

Αἱ φάλαγγες αὗται, αἵτινες ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἐπίταξιν, πρέπει νὰ ἦναι ὀλίγον βαθεῖς καὶ νὰ δύνανται νὰ προτάττωσι ταχέως μέτωπον πρὸς ὅλα τὰ μέρη. Δύο ἴλαι κατ' οὐλαμούς εἰς φάλαγγα ἀραιὰν ἀρκουσι πρὸς τοῦτο. Ἡ πρώτη ἴλη ἐκάστης τῶν φαλάγγων τούτων, παρατασσομένη πρὸς τὸ ἀπειλούμενον ἄκρον, θὰ ἀντιταχθῆ κατὰ πάσης προσβολῆς, διευθυνομένης ἐναντίον τῆς πτέρυγος, ἣν προστατεύει, ἡ δὲ δευτέρα ἴλη, διὰ περιστροφῆς πρὸς τὰ ἔσω, ἐκτελεσθησομένης εἰς τάχος, θέλει εὐρεθῆ ἀμέσως εἰς θέσιν νὰ προσβάλη κατὰ πλευράν τὸν ἐχθρόν, ὅστις ἤθελεν ἀποκρούσει τὴν ἀνεπτυγμένην γραμμὴν, καὶ ὅστις ἀπερισκέπτως θὰ ἐπροχώρει καταδιώκων αὐτήν.

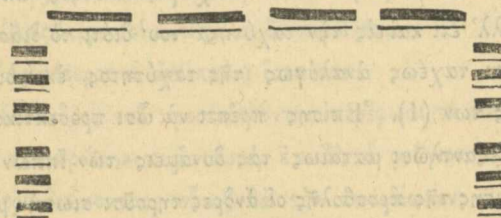
Τὰ ὑποστηρίγματα τοῦ σώματος πρέπει νὰ ᾧσιν εἰς φάλαγγα πυκνὴν εἰς τρίτην γραμμὴν, ὀλίγον ὀπισθεν τοῦ κέντρου εἰς τρόπον, ὥστε νὰ φέρονται εὐκόλως καὶ ταχέως πρὸς τὸ ἐπαπειλούμενον μέρος.

Ἐὰν ἡ πρόταξις ἦναι λίαν ἐκτεταμένη, τότε ἡ ἐπίταξις, ἐκτὸς τῶν πτερύγων τῶν φαλάγγων, περιλαμβάνει καὶ ἐνδιαμέσους ἴλας, ἐσχηματισμένας εἴτε κατὰ φάλαγγας παραλλήλους, εἴτε τοιχοειδῶς· τὰ δὲ ὑποστηρίγματα τότε, ἀναλόγως τῆς ἀριθμητικῆς των δυνάμεως, θέλουσιν ἐπίσης διαιρεθῆ εἰς δύο ἢ εἰς τρεῖς φάλαγγας.

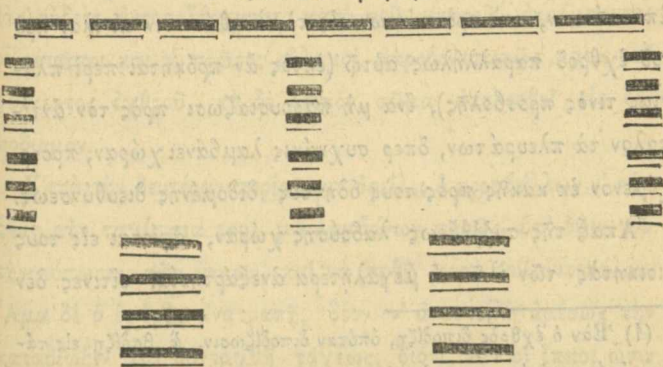
Διάθεσις πρὸς προσβολὴν ταξιαρχίας ἰππικοῦ ἐξ 8. ἰλῶν.

Διάθεσις πρὸς προσβολὴν ἐπὶ τριῶν γραμμῶν 12 ἰλῶν ἰππικοῦ, ἐξ ὧν 4 ἐν ἐφεδρείᾳ.

Διάθεσις πρὸς προσβολὴν ἐπὶ τριῶν γραμμῶν 22 ἰλῶν, ἐξ ὧν 8 ἐν ἐφεδρείᾳ.

Μετὰ τὰς ἀναφερθείσας προκαταρκτικὰς διὰ τὴν ἔσδοδον διατάξεις, ἅπανται αἱ τάξεις κινουῦνται συγχρόνως εἰς τὸ δο-

θὲν διὰ τὴν πρόταξιν παράγγελμα. Ἐὰν τὸ διατρεχθσόμενον διάστημα ἦναι ἐκτεταμένον, ἀρχίζουσι εἰς βῆμα, τὸ ὁποῖον διαρκεῖ μέχρι τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα μέτρων, μεταβαίνουσι μετὰ ταῦτα εἰς διποδισμόν, διὰ τοῦ ὁποίου διανύουσι 200 περίπου μέτρα, ἐπὶ τέλους ἢ πρόταξις, ὁπότε δὲν ἀπέχει τοῦ ἐχθροῦ εἰμὴ 150 μέτρα, ἀπέρχεται εἰς τάχος καὶ ῥίπτεται κατὰ τοῦ ἀντιπάλου ἐκ τῆς ἀποστάσεως 60 ἢ 80 μέτρων. Ὅφειλουσιν οἱ ἐφορμῶντες νὰ ὦσι προσεκτικοί, ὅχι μόνον εἰς τὸ διάστημα, τὸ ὁποῖον χωρίζει αὐτοὺς ἀπὸ τὸν ἐχθρόν, ἀλλ' ἔτι καὶ εἰς τὴν ταχύτητά του· διότι τὸ διάστημα σμικρύνεται ταχέως ἀναλόγως τῆς ταχύτητος ἐκείνου καὶ τῆς ἐδικῆς των (1). Ἐπίσης πρέπει νὰ ὦσι προσεκτικοί εἰς τὸ νὰ μὴ ἐξαντλῶσι ματαίως τὰς δυνάμεις τῶν ἵππων των.

Διαρκούσης τῆς προσβολῆς οἱ ἄνδρες τηροῦσι σιωπὴν μέχρι τῆς σιγμῆς τῆς ἐφορμῆσεως, ὁπότε ἐκπέμπουσι τὴν πολεμικὴν κραυγὴν. Οἱ διοικηταὶ τῶν προπορευομένων ἰλῶν ὀφείλουσι νὰ δώσωσι τὴν κατάλληλον διεύθυνσιν εἰς τοὺς πρωτοδηγούς των, νὰ ἐπαγρυπνῶσιν εἰς τὴν τήρησιν τῆς συζυγίας καὶ εἰς τὴν μεταξύ τῶν γειτνιαζόντων τμημάτων τήρησιν τῶν ἀποστάσεων, καὶ πρὸ πάντων εἰς τὸ νὰ φθάσωσιν αἱ ἴλαι πρὸ τοῦ ἐχθροῦ παραλλήλως αὐτῷ (ἐκτὸς ἂν πρόκηται περὶ πλαγίας τινὸς προσβολῆς), ἵνα μὴ παρουσιάζωσι πρὸς τὸν ἀντίπαλον τὰ πλευράτων, ὅπερ συχνάκις λαμβάνει χώραν, προερχόμενον ἐκ κακῆς πρὸς τοὺς ὀδηγούς διδομένης διευθύνσεως.

Ἀπαξ τῆς συβρῆξεως λαβούσης χώραν, ἀφίεται εἰς τοὺς διοικητὰς τῶν ἰλῶν ἡ μεγαλητέρα ἀνεξαρτησία, οἵτινες δὲν

(1) Ἐὰν ὁ ἐχθρὸς διποδίξῃ, ὁπότεν διποδίξωσιν, ἢ βαδίξῃ εἰς τάχος, ὁπότεν εὐρίσκωνται εἰς τὸν αὐτὸν βηματισμόν, τότε πρέπει ν' ἀρχίσωσι τὴν ἀλλαγὴν τοῦ βηματισμοῦ εἰς ἀποστάσεις διπλαστας τῶν ἀνωτέρω ὀρισθεισῶν.

πρέπει νὰ προσδοκῶσι πολὺ ἀπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἀρχηγοῦ των, ὁ ὁποῖος δυνατὸν νὰ ἐφρονεύθῃ ἢ ν' ἀνετράπη. Ὅθεν ὀφείλουσι νὰ συμπράττωσι καὶ συμμορφῶνται μετὰ τὰς κινήσεις τῶν πλησίον των ἰλῶν, ἐκτὸς ὁπότεν αἱ κινήσεις αὗται σκοπὸν ἔχωσι τὴν φυγὴν.

Κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς προσβολῆς πέντε περιστάσεις δύνανται νὰ παρουσιασθῶσιν εἰς τὸν ἐνεργοῦντα αὐτὴν, ἧτοι

1) Ὁ ἐχθρὸς τῷ στρέφει τὰ νῶτα πρὶν ἢ συμπλακῆ.

2) Ὁ ἐχθρὸς ἴστανται ἀπέναντί του καὶ διστάζει.

3) Ἀμφοτέροι οἱ ἀντίπαλοι διαπερῶνται.

4) Ἀμφοτέροι οἱ ἀντίπαλοι ἴστανται.

5) Οἱ ἄνδρες τοῦ προσβάλλοντος στρέφωσι τὰ νῶτα.

Εἰς τὴν πρώτην περίστασιν, ἐπειδὴ ὁ φεύγων προηγείται πολὺ τοῦ διώκοντος, οὗτος θὰ τὸν κατεδίωκεν εἰς μάτην· διὸ ὀφείλει ἀμέσως νὰ ἐπανορθώσῃ τὴν συζυγίαν καὶ νὰ ἦναι ἔτοιμος, ὅπως κινήθῃ εἰς τάχος καὶ προσβάλλῃ τὴν ἀντιτασσομένην ἐπίταξιν τοῦ φεύγοντος, καθ' ἣν αὕτη προβαίνει διὰ τῶν κενῶν τῆς τραπέισης προτάξεως. Ἐὰν ὁμως παρατηρῆται μεγάλη ἀταξία εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἐχθροῦ, καὶ ἐὰν οὐδεὶς ἀντεπεξέρχεται κατὰ τοῦ νικητοῦ, ἐκπέμπονται οἱ τέταρτοι καὶ οἱ πρῶτοι οὐλαμοὶ ἀκροβολιστικῶς κατὰ τοῦ φεύγοντος ἐχθροῦ, τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα ἀκολουθεῖ εἰς διποδισμόν.

Κατὰ τὴν δευτέραν περίστασιν ὀφείλει ὁ προσβάλλων ν' αὐξήσῃ τὴν ταχύτητά του, μὴ λαμβάνων ποσῶς ὑπ' ὄψιν του τὴν κόπωσιν τῶν ἵππων, καὶ νὰ ῥιφθῇ κατὰ τοῦ ἀντιπάλου. Ἄμα δὲ ὁ ἐχθρὸς ἀνατραπῆ, δέον ν' ἀναστείλῃ ἀμέσως τὴν καταδίωξιν καὶ συνταχθῇ ταχέως, διότι, ἐὰν οἱ ἵπποι ὦσιν ἐξηνητλημένοι, δὲν θέλει δυναθῆ νὰ ὑποστῇ νέαν ἐπίθεσιν. Τότε αἱ πρὸς ὑποστήριξιν τῶν πτερύγων φάλαγγες τάσσονται ἐν

τάχει πρὸ τοῦ μετώπου, ἵνα καταδιώξωσι τοὺς τραπέντας εἰς φυγὴν, ἢ ν' ἀντικρούσωσι νέαν τινὰ ἐπίθεσιν.

Ἐν τῇ τρίτῃ περιπτώσει ἀναποφεύκτως ὁ προσβάλλων θέλει εὐρεθῆ εἰς μεγίστην ἀταξίαν, καὶ πιθανῶς οὐχὶ εἰς θέσιν τοῦ ν' ἀντιταχθῆ εἰς τὴν προσβολὴν τῆς ἐπιτάξεως τοῦ ἀντιπάλου του· ὅθεν ὀφείλει νὰ σταματήσῃ ἀμέσως, νὰ συνταχθῆ ταχέως, καὶ νὰ ἐκτελέσῃ περιστροφὴν κατ' οὐλαμοῦς, καὶ νὰ ἐπιπέσῃ κατὰ τῶν νώτων τοῦ διελθόντος ἀντιπάλου (1). Ἐπὶ τέλους μεταβαίνει ὀπισθεν, καὶ ἀρίνει ἐλεύθερον τὸ πεδίον εἰς τὰ τῶν πτερύγων ὑποστηρίγματα καὶ εἰς τὴν ἐφεδρείαν. Τὰ ὑποστηρίγματα τῶν πτερύγων λαμβάνουν θέσιν ἀναλόγως τῶν περιστάσεων, καὶ ἀποκαθίστανται οὕτω πρόταξις, ἢ δὲ ἐφεδρεία γίνεται ἐπίταξις, ἢ ἀναλαμβάνει τὴν ὑποστήριξιν τῶν πλευρῶν, ἢ δὲ συμπλακείσα πρόταξις σχηματίζει μετὰ τὴν περιστροφὴν τῆς τὴν ἐφεδρείαν.

Εἰς τὴν τετάρτην περίστασιν ὀφείλει νὰ ἐκκινήσῃ ἀμέσως καὶ ἀποφασιστικῶς εἰς τάχος. Ἡ ἐπιτυχία τότε θέλει τὸν στέψει, ἐὰν ἀναλάβῃ αὕτη τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἐπιθέσεως.

Ἐν τῇ πέμπτῃ περιπτώσει (2) εἶναι τις βεβιασμένος ν' ἀφίνη κατ' ἀρχὰς τοὺς φεύγοντας ἵππεῖς νὰ τρέξωσιν ὀλίγον, διότι εἰς μάτην θὰ ἐδοκίμαζε νὰ τοὺς ἐπαναφέρῃ ἐκ τοῦ πρώ-

(1) Ἡ περίστασις αὕτη ἔλαβε χώραν κατὰ τὴν μάχην τοῦ Μπαλουκλαβᾶ, καθ' ἣν τὸ ἀγγλικὸν ἵππικὸν ὑπέστη μὲν θανάτους ἀπωλείας ἐκτελέσαν παράτολμον προσβολὴν ἀνὰ μέσον τριῶν διαδοχικῶν ἐχθρικῶν γραμμῶν, ἀλλὰ μετὰ τὴν διαπέρασιν τῆς πρώτης ἐχθρικῆς γραμμῆς, ἐπανακάμψαν κατ' αὐτῆς, τὴν κατέστρεψεν ὀλοτελῶς.

(2) Εἶναι δυσάρεστον νὰ ὁμιλῆ τις περὶ φυγῆς, ἀλλ' ἐπειδὴ δυστυχῶς ἐνίοτε παρουσιάζεται ἡ ἀνάγκη ταύτης, ἔστω καὶ μὲ καλοῦς στρατιώτας, συμφέρει περισσότερο πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ νὰ ἔχη τις ὑπ' ὄψιν του ἐν μέσον ἀποτελεσματικόν, παρά ν' ἀδιαφορῆ ἐξ ἱποτικῆς πρὸς τὴν ἰδέαν ταύτην περιφρονήσεως.

του αὐτῶν τρόμου, καὶ θὰ ἐξήντλει ἀνωφελῶς πρὸς τοῦτο τὰς δυνάμεις των. Ὁ διοικῶν, πρὸ τῆς φυγῆς εὐρίσκειτο ἔμπροσθεν τῶν ἵππέων του, μετ' αὐτὴν δὲ θέλει εὐρεθῆ φυσικῶς ὀπισθεν αὐτῶν· δὲν τῷ μένει δὲ ἄλλο τι νὰ πράξῃ, παρά νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ ἐκ τοῦ πλησίον, νὰ καλέσῃ περὶ ἑαυτὸν τοὺς ὑποδεεστέρους του βαθμοφόρους καὶ τοὺς καλητέρους του ἵππεῖς, ὅπως τοὺς ἀποσπάσῃ ἐκ τοῦ ὅλου τῶν φευγόντων, καὶ οὕτω νὰ σχηματίσῃ τρέχων τὸν πρῶτον πυρῆνα τῆς συγκεντρώσεως. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἅμα συναντήσῃ πτυχὴν τινὰ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐτέραν τινὰ εὐνοϊκὴν περίστασιν πρὸς συνάθροισιν, ἐπαυξάνει τὴν ταχύτητά του, προβαίνει τῶν φευγόντων ἵππέων, στρέφει πρὸς αὐτοὺς καὶ διατάσσει νὰ σταθῶσιν διὰ δὲ τῆς φωνῆς καὶ τῶν σχημάτων προσπαθεῖ νὰ τοὺς φέρῃ εἰς ὑπακοήν.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἢ πρόταξις φεύγει, αἱ φάλαγγες τῶν πλευρῶν λαμβάνουσι καταλλήλους θέσεις, διὰ νὰ προσβάλωσι τὸν ἐχθρὸν, ὅστις θὰ ἐπροχώρει πρὸς καταδίωξιν, ἢ τὸν ἀναχατίσωσι τῇ συμπράξει τῆς ἐφεδρείας.

Κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς μάχης ὁ διοικῶν τὴν ἐπιτιθεμένην γραμμὴν ὀφείλει ν' ἀναμιμνήσκηται καλῶς, ὅτι οἱ πλησίον τοῦ ἐχθροῦ ἐλιγμοὶ εἶναι λίαν ἐπικίνδυνοι, νὰ περιορίζηται δὲ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀπλουστάτων, ἥτοι εἰς τὴν τῶν πρὸς ἀπόκτησιν ἐδάφους πλευρικῶς, τῶν πρὸς ὑποχώρησιν καὶ τῶν πρὸς διάβασιν ἐμποδίων.

Τὸ ν' ἀλλάσῃ μέτωπον ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ ἤθελεν εἶσθαι ὀλέθριον· ἀντὶ δὲ τοῦ νὰ πειράται παρομοίαν τινὰ κίνησιν, ἵνα λάθῃ ἐκ τῶν πλευρῶν ἀντίπαλόν τινα ἀποφασιστικῶς ἐπιτιθέμενον, καὶ εἰς τοῦ ὁποίου τὴν κατὰ μέτωπον προσβολὴν δὲν ἤθελεν ἀντισχῆ, εἶναι προσημότερον νὰ ἐκτελέσῃ διὰ γε-

νικοῦ παραγγέλματος περιστροφῆν (1), νὰ ὀπισθοχωρήσῃ ταχέως, καὶ ν' ἀφήσῃ εἰς τὰς φάλαγγας τῶν πτερύγων τὴν φροντίδα τοῦ νὰ τιμωρήσῃ τὴν αὐθάδειαν τοῦ ἀντιπάλου, ὅστις ἀπερισκέπτως θὰ διεκινδύνευε μεταξύ τούτων, καταδιώκων τοὺς ὑποχωρήσαντας. (ἀκολουθεῖ)

(1) Παρουσιάζονται περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἐκτέλεσις περιστροφῆς τινος καὶ ἡ μετ' αὐτὴν ταχεῖα βάδισις εἶναι ἀληθῆς ἐλιγμὸς καὶ οὐχὶ φυγή. Ὁ στρατάρχης Bugeaud, δούξ δ' Isly, ὅστις ἦτο ἡ ἀνδρία προσωποποιημένη, δὲν ἀπέκρουε τὴν ἰδέαν ταύτην· ἐδιηγείτο δὲ ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὸ ἐξῆς ἐπεισόδιον τοῦ πολέμου τῆς Ἰσπανίας, εἰς ὃ ὁ στρατάρχης Ney δὲν ἤδυνήθη νὰ ἐξέλθῃ κινδυνώδους τινὸς περιστάσεως, εἰμὴ διατάσων νὰ ὀχυρωθῇ πρὸς τὰ ὀπίσω λόφος τις, ἐφ' οὗ παρτάχθη ἐκ νέου ἄγων τοὺς στρατιώτας του μετὰ μεγίστης ταχύτητος.

Κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Dantzick τῷ 1807 ἀποβίβασθέντες 4,000 Ῥῶσοι πρὸς ἐπικουρίαν τῶν πολιορκουμένων, προκατέλαβον γαλλικὸν σύνταγμα, ἀσχολούμενον εἰς τὴν προετοιμασίαν τοῦ γεύματός των. Ὁ στρατηγὸς Schagamm (πατὴρ τοῦ ὁμωνύμου στρατηγοῦ, τοῦ προέδρου τοῦ κομητάτου τοῦ περσικοῦ) διέταξε νὰ ἐκτελέσῃ περιστροφὴν τὸ προκαταληφθὲν σύνταγμα, καὶ ὑποχωρήσῃ μετ' ὅλης τῆς ταχύτητος. Οὕτω ἀπαλλαγείς τοῦ ἐχθροῦ, ὅστις ἐδόθη εἰς τὴν ἀρπαγὴν, ἐπανῆλθε κατ' αὐτοῦ, καὶ ἠχμαλώτισεν ἢ ἐφόνευσε περὶ τὰς δύο χιλιάδας. Ἐν τούτοις εἶναι φρόνιμον τὸ νὰ γίνηται σπανία χρῆσις ταχέων ὑποχωρητικῶν κινήσεων ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ, ν' ἀποφεύγωνται δὲ ὀλοτελῶς αὗται, ὅποταν δὲν ὑπάρχῃ πεποίθησις ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ φρονήματος τῶν στρατιωτῶν.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΚΔΟΤΗΝ ΤΟΥ «ΕΛΛΗΝΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ»,
ΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΝ ΚΥΡΙΟΝ ΒΑ. ΒΑΛΤΙΝΟΝ.

Σεβαστέ μοι κύριε!

Οὐδόλως προεθίμην νὰ λάβω τὴν τόλμην, ἵνα σᾶς ἐνοχλήσω διὰ τῆς παρούσης, ἅτε δὴ μὴ κεκτημένος τὰς ἀπαιτουμένας γνώσεις πρὸς συζήτησιν στρατιωτικῶν ἀντικειμένων, καὶ ἐπομένως μὴ ὦν ἐκ τῶν ποθούτων νὰ βλέπωσι τὰ ὀνόματά των παραδιδόμενα εἰς τὴν δημοσιότητα, καὶ μάλιστα ἐν ταῖς σελίσιν τοιοῦτου σπουδαίου περιοδικοῦ στρατιωτικοῦ συγγράμματος, οἷον τὸ ὑμέτερον. Λαβὼν ὅμως ἀφορμὴν ἐξ ὧν ἐδημοσίευσεν ἐν αὐτῷ ὁ συνάδελφός μου λοχίας τῆς ἵππαρχίας Μεντζελόπουλος, ἔρχομαι καὶ γὰρ ἐκθέσαι σκέψεις μου τινὰς, οὐ μόνον τεινούσας εἰς τὴν εἰδικὴν μόρφωσιν τοῦ σώματος, εἰς οὗ τὰς τάξεις ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὑπηρετῶ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἐν γένει τοῦ στρατοῦ τῆς φίλης πατρίδος.

Ὁμιλῶν περὶ τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἵππικοῦ ὁ μνησθεὶς συνάδελφός μου, λέγει ὅτι, διὰ ν' ἀνταποκριθῇ τοῦτο εἰς τὸν προορισμὸν του, ἀπαιτοῦνται τέσσαρα τινά, ἦτοι ἄνδρες, ἵπποι, ἐκπαίδευσις καὶ ὀπλισμός. Καταλείπων δὲ τὰ τρία τελευταῖα, ἐκτεταμένον ποιεῖται λόγον περὶ τῶν ἀνδρῶν, παρατηρεῖ ὅτι αἱ στρατολογικαὶ ἐπιτροπαὶ ἀποστελλοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀκατάλληλους ἄνδρας εἰς τὸ σῶμα.

Τόσον ὁ περὶ ἀπογραφῆς νόμος τοῦ 1836 ἐν ἀρθ. . . ὡς καὶ αἱ ὑπ' ἀριθ. 558 τῆς 9]21 Ἰανουαρίου 1839 καὶ ὑπ' ἀριθ. 25688 τῆς 14. Δεβρίου 1865 ἐγκύκλιοι ὑπουργικαὶ διαταγαὶ, ὀρίζουσαι τὰ προσόντα ὡς καὶ τὸ ἀνάστημα τῶν εἰς τὸ ἵππικὸν ἀποστελλομένων πρὸς κατάταξιν, προσκαλοῦσι τὰς

στρατολογικὰς ἐπιτροπὰς νὰ συμμορφῶνται ἀκριβῶς πρὸς ταύ-
 τας· ἀλλ' ἐπειδὴ, κατόπιν ἔναι τῶν στρατολογικῶν ἐπιτρο-
 πῶν παρημέλησαν τὰς ρητὰς διατάξεις τῶν μνησθεισῶν ἐγ-
 κυκλίων, προεκλήθησαν ταῖς ἐπανελημμέναις παραστάσει
 τῆς διοικήσεως τῆς ἱππαρχίας αἱ ὑπ' ἀριθμ. 6995 τῆς 27.
 Ἀπριλίου καὶ 23145 τῆς 23. Νοεμβρίου 1870, τελευταῖον
 δὲ ἡ ὑπ' ἀριθ. 15689 τῆς 16. Ἰουλίου ε. ε., ἔντονοι ἐγκύ-
 κλιοι ὑπουργικαὶ διαταγαί, αἱ διατάσσουσαι περὶ ἀποστολῆς
 εἰς τὴν ἱππαρχίαν ἀνδρῶν καλῆς καὶ ὑγιοῦς διαπλάσεως, ἀνε-
 πτυγμένων σωματικῶς καὶ διανοητικῶς, καὶ μάλιστα ἡ τελευ-
 ταία ἐντέλλεται εἰς τὴν διοίκησιν τῆς ἱππαρχίας, ὅπως, ὀψέ-
 ποτε ἤθελον ἀποσταλῆ αὐτῇ πρὸς κατάταξιν ἄνδρες ἀκατάλ-
 ληλοι, ἀναφέρῃ τοῦτο εἰς τὸ ὑπουργεῖον, ἵνα διατάσῃται ἡ
 ἀντικατάστασις αὐτῶν δι' ἐτέρων καταλλήλων. Ἐκ τούτων συ-
 νάγεται, ὅτι ὑπὸ μὲν τῆς ἀνωτάτης τοῦ στρατοῦ διευθύνσεως
 οὐδὲν παραμελεῖται περὶ τῆς καλῆς ἐκλογῆς τῶν διὰ τὸ ἱπι-
 κὸν ὀριζομένων ἀνδρῶν· ἐὰν δὲ που τυχαῖα λάθῃ ἐπιφέρωσι
 κακοὺς τοὺς καρπούς, ἐλήφθη πρόνοια, ὅπως ἀντικαθίστανται οἱ
 ἀνίκανοι διὰ τὸ ἱππικόν. Ὅλα ταῦτα ὄφειλε, νομίζω, νὰ μὴ ἀγνοῇ
 ὁ συνάδελφός μου. Ὁ αὐτὸς κακίζει τοὺς κατατασσομένους
 εἰς τὸ ἱππικόν, ὡς μὴ ἔχοντας μέγα ἀνάστημα, ἐξ οὗ κατ' αὐ-
 τὸν προκύπτει, ὅτι δὲν δύνανται δῆθεν νὰ μεταχειρισθῶσι δε-
 ξιῶς τὴν δι' ἧς εἰσὶν ὠπλισμένοι σπάθην τῶν δραγόνων.

Καθόσον ἀφορᾷ τὸ ἀνάστημα τῶν στρατευσίμων, μετρίων
 ὄντων τῶν ἀναστημάτων τῶν ἵππων μας, ἐκ συνθήκης μέ-
 τριον πρέπει νὰ ἦναι καὶ τὸ τῶν ἱπέων, καὶ μάλιστα τῶν
 ἀκροβολιστῶν, ὑποχρεωτικῆς οὐσίας τῆς συνθήκης ταύτης· ὅθεν
 παρέπεται, ὅτι ἡ ἐκλογὴ τοῦ ὄπλου δεόν νὰ παρακολουθῇ τὸ
 ἀνάστημα, καὶ οὐχὶ χάριν τοῦ ὄπλου ν' ἀναζητῶνται ἄνδρες, ὧν,
 ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἀμυρεῖ ἡ Ἑλλάς. Καὶ ταῦτα μὲν πρὸς αὐτόν.

Ἦδὴ ἄς ἐξετάσωμεν τίνα τὰ αἷτια, τὰ προξενήσαντα καὶ
 καὶ ἐπιτείνοντα τὴν ἐν τοῖς κατωτέροις στρώμασι τοῦ στρα-
 τοῦ ἡμῶν καχεξίαν, τὰ παρακωλύοντα ἐν πολλοῖς τὴν πει-
 θαρχίαν, τὰ προαγαγόντα τοσαῦτα ἐν αὐτῷ ἐγκλήματα, ὅσα
 οἱ ὑπερμεγέθεις πίνακες τῶν στρατοδικειῶν ἀριθμοῦσι κατ' ἔ-
 τος. Τὸ κατ' ἐμὲ, τὸ μέγιστον πάντων καὶ ταχεῖας χρῆζον
 θεραπείας εἶναι ἡ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ, ἡ φαγεῖθαινα αὕτη,
 ἡ στεροῦσα κατ' ἔτος τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ τοῦ ἡμίσεος
 τῶν κληρούχων, καὶ ἐπομένως στερήσουσα τὴν πατρίδα ἐν
 ἐνδεχομένη περιστάσει μεγίστου ἀριθμοῦ καλῶς ἐξησκημένων
 ὑπερασπιστῶν. Ἄς ὀμιλήσωμεν θετικώτερον, καὶ ἄς ἀποδεί-
 ξωμεν καὶ δι' ἀριθμῶν, ὅποια τὰ ἀποτελέσματα τοῦ κατασρε-
 πτικοῦ τούτου θεσμοῦ διὰ τε τὸν στρατὸν καὶ τὴν πατρίδα.

Ἄς ὑποθέσωμεν, ὅτι κατὰ μέσον ὄρον κατ' ἔτος ὁ ἀριθμὸς
 τῶν νεοσυλλέκτων ὀρίζεται εἰς 2,000. Ἐκ τούτων οἱ 1000
 ἀντικαθιστῶσιν ἄλλους δι' ἑαυτοὺς ἐπὶ τῷ εὐτελεῖ τιμήματι
 τῶν δραχ. 500—650, ἄς πᾶς τις, καὶ ὁ πτωχότερος τῶν
 κληρούχων, δύναται εὐχερῶς νὰ πορισθῇ. Τοιουτοτρόπως ὁ
 μὲν στρατὸς στερεῖται κατ' ἔτος χιλίων ἀνδρῶν, ἐν οἷς οἱ
 πλεῖστοι εἰσὶν οἱ καλῶς μορφωμένοι καὶ καλῶν οἰκογενειῶν
 υἱοί. Τὸ πρᾶγμα τοῦτο καθ' ἑαυτὸ οὐδὲν φαίνεται τὸ πλημ-
 μελὲς παρέχον, ἀλλ', ἀν ἀναλογισθῇ τις ὅτι τοιουτοτρόπως ἐκ-
 φεύγουν οἱ καλῆτεροι ἄνδρες, οἵτινες ἐν ταῖς τάξεσι τοῦ στρα-
 τοῦ εὐρισκόμενοι δύνανται ἀκόπως νὰ καταστῶσι δι' ἐπιτη-
 δείας καὶ ἐπιμελημένης ἐκπαιδεύσεως οἱ κάλλιστοι τῶν ὑπα-
 ξιωματικῶν, καὶ βαθμηδὸν μορφούμενοι νὰ γίνωσιν ἡμέραν τι-
 νὰ ἡ δόξα καὶ τὸ κλέος τῆς πατρίδος, ἡ δὲ πατρίς ἀρ' ἐτέ-
 ρου, ὅτι στερεῖται κατ' ἔτος χιλίων γεγυμνασμένων περὶ τὴν
 ὀπλαστικὴν καὶ πειθαρχίαν ἀνδρῶν, οἵτινες προώρισται ἡμέραν
 τινὰ, οὐ μόνον νὰ συμπληρώσωσι τὰ κεχηγόντα ἐν τῷ στρατῷ,

ἀλλὰ καὶ νὰ καταπτῶσιν ὁ πυρὴν μιᾶς γενικῆς ἐφεδρείας, καὶ οἱ στρατιωτικοὶ διδάσκαλοι καὶ προγυμνασταὶ τῶν συμπολιτῶν τῶν ἐν ἀναλογισθῆ τις ταῦτα πάντα, πρὸς δὲ, ὅτι ἐν τῷ στρατῷ μένουσι χίλιοι ἄνδρες ὡς ἀντικαταστάται, χαλαρᾶς πειθαρχίας, μεμφιμοιροῦντες πάντοτε κατὰ τῶν ἀνωτέρων των, ἔχοντες τὴν ἀξίωσιν νὰ προτιμῶνται τῶν ἄλλων οὐχὶ δι' ἄλλον λόγον, παρὰ διὰ τὴν πολυχρόνιον δῆθεν ὑπηρεσίαν των, καὶ παρέχοντες οὕτως ἑαυτοὺς κακὸν παράδειγμα τῆς χαλαρῶσεως τῆς πειθαρχίας εἰς τοὺς νεοκατατασσόμενους, οἵτινες ἄσμενοι μιμοῦνται τὰς πράξεις τῶν παλαιῶν λεγομένων στρατιωτῶν, ὅταν, λέγομεν, ἀναλογισθῆ τις ταῦτα πάντα, θέλει καταληφθῆ ὑπὸ ἱλιγγος διὰ τὰς δλεθρίας συνεπειᾶς τοῦ θεσμοῦ τούτου τῆς ἀντικαταστάσεως.

Δεύτερον κακὸν ἐκ τῆς ἀντικαταστάσεως βλαστάνον εἶναι, ὡς ἀνωτέρω εἶπον, ἡ ἐξ αὐτῆς παραγομένη ἔλλειψις τῶν καταλλήλων προσώπων διὰ τὸν βαθμὸν τοῦ ὑπαξιωματικοῦ, καὶ πρὸ πάντων τοῦ δεκανέως, τοῦ βαθμοῦ αὐτοῦ, εἰς ὃν μετὰ μεγίστης φιλοδοξίας ἀποβλέπουσι πάντες οἱ ἐν στρατῷ νεοκατατασσόμενοι, καὶ εἰς ὃν δὲν καταδέχονται ν' ἀτενίσουν οἱ μὴ εἰδότες τί ἐστὶ στρατός. Καὶ μολαταῦτα ἰδοὺ τί λέγει ὁ Odier ἐν τῷ περὶ διακρίσεως τῶν ἐξουσιῶν συγγράμματί του (Τόμ. β', σελ. 44).

« Μετὰ προσοχῆς ἐξετάζοντες τοὺς διαφόρους βαθμοὺς τῆς διοικήσεως, παρατηροῦμεν ἐν πρώτοις τέσσαρα πρόσωπα διακρινόμενα τῶν λοιπῶν διὰ τὴν σπουδαιότητα τῶν καθηκόντων των. Τὰ τέσσαρα ταῦτα πρόσωπα εἶναι, ὁ στρατηγός, ὁ συνταγματάρχης, ὁ λοχαγός, καὶ..... νὰ ὄνομαζῶ τὸν τέταρτον; ὁ δεκανεύς!»

Ὅμιλῶν δὲ περὶ τῶν ἐξουσιῶν τῶν τριῶν πρώτων, μεταβαίνει εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ δεκανέως λέγων·

« Τί δὲ νὰ εἶπω περὶ τοῦ δεκανέως; Ὅτι εἶναι ὁ ὀδηγός » καὶ τὸ πρωτότυπον τοῦ στρατιώτου, ὅπως εἶναι καὶ ὁ ἄρχηγός αὐτοῦ; ὅτι πᾶσαι αἱ πράξεις τῆς ζωῆς τοῦ στρατιώτου ὑπόκεινται εἰς τὴν διεύθυνσιν καὶ ἐπιτήρησιν τοῦ δεκανέως; Δὲν θέλω ἐκθέσει ἐνταῦθα τὴν ἔκτασιν καὶ τὴν σπουδαιότητα τῶν καθηκόντων τοῦ δεκανέως. Τεσσαράκοντα ἄρθρα καὶ ἑννέα σελίδες (παρ' ἡμῖν δὲ ἐν τῷ ἱππικῷ 10 ἄρθρα καὶ 2 σελίδες) ἀφιερῶθησαν ἐν τῷ διατάγματι τῆς 13 Μαΐου 1818 εἰς τὸ νὰ δρίσωσι τὰ καθήκοντα αὐτοῦ, καὶ ὅμως πολλὰ παρελείφθησαν. Ἔπρεπε νὰ προστεθῶσιν αἱ ὠραῖαι σελίδες τῶν διαταγμάτων τῆς 30 Αὐγούστου 1745, τῆς 10 Δεβρίου 1762, καὶ τῆς 24 Ἰουνίου 1792. Ἐὰν ἐν πρώτοις μελετήσωμεν τὰ ἐν τοῖς ἀνωτέρω διατάγμασι διατασσόμενα, καὶ θεωρήσωμεν τοὺς ἐν στρατιωτικῷ τινι ἑσώματι συνηγμένους ἄνδρας, θέλωμεν σχηματίσει περὶ τοῦ βαθμοῦ τοῦ δεκανέως, ὃν τοσοῦτον περιφρονοῦμεν, τὴν δικαίαν ἐκείνην καὶ ἀληθῆ ἰδέαν, ἣν ἐσχημάτισε ποτε περὶ αὐτοῦ ὁ Μέγας Φριδερίκος, ὅτι δηλ. ὁ δεκανεύς εἶναι ὁ μοχλός (la cheville ouvrière) τῆς στρατιωτικῆς μηχανῆς, τὸ ἰσχυρότερον ἐλατήριον τῆς πειθαρχίας· ὅτι μικρὰν μὲν ἔχει σπουδαιότητα ἢ διοικήσιν αὐτοῦ, ἀλλὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐπιτηρήσεως, τῆς σταθερότητος καὶ τοῦ παραδείγματός του εἶναι ἐκ τῶν σπουδαιότερων. Ὁ στρατιώτης ὀφείλει εἰς τὸν δεκανέα κατὰ τὸ πλεῖστον τῶν πράξεών του τυφλὴν ὑποταγὴν· ἀλλ' ἡ τοιαύτη ὑποταγὴ δύσκολον εἶναι νὰ διατηρηθῆ μεταξύ ἀνθρώπων ζώντων ἐν τῷ αὐτῷ θαλάμῳ, ἄνευ τῆς ἠθικῆς τοῦ δεκανέως ἐπὶ τῶν στρατιωτῶν ἐπιβροχῆς, ἣτις μόνον διὰ τῆς πρὸς αὐτὸν ὑπολήψεως τῶν ἀνωτέρων του δύναται νὰ ἐπιτευχθῆ καὶ διατηρηθῆ.»

Διὰ τῶν ἀνωτέρω λεχθέντων ἀποδείξας ἐν ὀλίγοις κατὰ

πόσον επιβλαβής και καταστρεπτικός εἶναι παρ' ἡμῖν ὁ θεσμός τῆς ἀντικαταστάσεως, παρακαλῶ ὑμᾶς, κύριε ταγματάρχχα, ὡς και πάντας τοὺς κυρίους ἀνωτέρους και κατωτέρους ἀξιωματικούς, τοὺς κηδομένους τῆς μορφώσεως και εὐημερίας τοῦ μικροῦ μας στρατοῦ, ὅπως καταπολεμήσωσιν ἐκ συστήματος τὸν θεσμόν τοῦτον μέχρις ἐξαφανίσεως, ἵνα τοῦλάχιστον ἐν τῷ μέλλοντι ἐπιτευχθῆ ἡ τελειότερα τοῦ στρατοῦ μόρφωσις και ἀνάπτυξις.

Ἦδη λέξω τινὰ και περὶ ἐκπαιδεύσεως.

Κατὰ γενικὴν ἀρχὴν οἱ στρατοὶ εἶναι τὸ ἀνθος τῶν ἐθνῶν, διὰ δὲ τῶν παραδειγμάτων, ἅτινα παρέχουσι, διὰ τῶν ἰχνῶν τῶν ἔργων των και διὰ τῶν μνημείων τῆς δόξης αὐτῶν ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν μεταβιβάζονται αἱ γενναῖαι προσπάθειαι, αἱ ἠρωϊκαὶ ἀφοσιώσεις, τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα, ἅτινα ὑπαγορεύει ὁ πρὸς τὴν πατρίδα ἔρωσ. Ὅθεν τὸ στρατιωτικὸν ἐπάγγελμα, ἀπαιτοῦν πλείονας θυσίας, και ἐπομένως μεγαλητέραν ἀρετὴν παρὰ πᾶν ἄλλο, εἶναι τὸ ἐντιμότερον, συνάμα δὲ και τὸ πρῶτιστον τῶν ἐπαγγελματίων.

Διὰ νὰ μορφώσωμεν ὅμως στρατὸν συναισθανόμενον οὕτω τὸν ὑψηλὸν προορισμὸν του, οὐ μόνον πρέπει νὰ ἐμφορῆται οὗτος ὑπὸ τῆς πειθαρχίας ἐκείνης, ὑφ' ἧς ἐμπνεόμενοι οἱ μύριοι τοῦ Ξενοφῶντος ἐξετέλεσαν τὴν πολυθρόλλητον ἐκείνην ὑποχώρησιν, τὴν ἀπαθανάτισασαν κἀκείνον και τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα, ἀλλ' ἀπαιτεῖται, ὥστε τὰ άτομα, τὰ ἀποτελέσοντα τὸν στρατὸν τοῦτον, νὰ ὦσιν ἐπὶ τοσοῦτον ἀνεπτυγμένα, ὥστε νὰ γνωρίζωσι τὸ καθήκον των και νὰ τὸ ἐπιτελῶσιν ἀκριβῶς.

Τὸ καθήκον εἶναι ἡ ὑποχρέωσις, τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλει ἡ φύσις, ἡ συνείδησις, ἡ εὐσχημοσύνη και ὁ νόμος, εἶναι ἡ δ-φειλὴ παντὸς ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεὸν και πρὸν τὸν πλησίον. Ὁ νόμος δρίζει τί ὀφείλομεν πρὸς τὴν πατρίδα, πρὸς

τὸν βασιλεῆ και πρὸς τοὺς συμπολίτας ἡμῶν· ἀναμνησκό-μενοι δὲ τοῦ ὄρκου ἡμῶν, ὀφείλομεν νὰ ὑπακούωμεν τοῖς ἀνω-τέρους, ὑπ' ὅψιν ἔχοντες, ὅτι ἡ στρατιωτικὴ ὑπακοὴ οὐδὲ τὸν ἐλάχιστον δισταγμὸν ἀναδέχεται, οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην βραδύ-τητα περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς δοθείσης διαταγῆς· ὥστε, ἐὰν ἡ τάξις τῶν ὑπαξιωματικῶν, ἧτις καθ' ἑαυτὴν πλείστον παρέ-χει τὸ ἐνδιαφέρον, μεγίστην δ' ἔχει ἐπιβρόηον ἐπὶ τῆς εὐημε-ρίας και τοῦ μέλλοντος τοῦ στρατοῦ, ἐννοοῦσα τὸν ἀληθῆ προο-ρισμὸν της, ἄρξεται ἀσχολουμένη περὶ τὴν ὅσον οἶόν τε ἐπὶ τὸ τέλειον μόρφωσίν της, ἀποχαιρεῖτωσα τὰ οἰνοπωλεῖα και χαίρειν λέγουσα τοῖς αἰσχροῖς καφενείοις, ἐν οἷς ἡ χαρτο-παιξία πολλῶν τὴν τιμὴν ἀφείλετο! και ὑπ' ὅψιν λαμβάνουσα ὅτι, ὅστις ἔχει κλίσιν πρὸς τὴν παιδείαν και ἀγαπᾷ τὴν μελέ-την, προοδεύει ταχέως, ἡ τάξις τῶν ὑπαξιωματικῶν, οὕτω τελειοποιουμένη κατὰ τὴν ποιότητα, τὰ μέγιστα θέλει συντρέ-ξει τὴν πεφροντισμένην μέριμναν τῶν ἀνωτέρων περὶ τῆς ὅσον οἶόν τε ἀνωτέρας τοῦ στρατοῦ μορφώσεως και προαγωγῆς αὐτοῦ.

Προσθέτων ὀλίγα τινὰ περὶ ὀπλισμοῦ, θέλω καταπαύσει τὸν λόγον.

Εἶναι ἀναντιρρήτος ἀλήθεια, ὅτι, ὅπως ἦ κατηρτισμένος ὅσον ἔνεστι τέλειον στρατός τις, ἀνάγκη ἀπαραίτητος, ὅπως ὁ ὀπλισμὸς αὐτοῦ ἦ τέλειος και ὁμοειδής. Παραλείπων ὅτι δύ-ναται τις νὰ εἴπῃ περὶ τοῦ ἀνομοίου ὀπλισμοῦ τῶν ἄλλων σω-μάτων, παρατηρῶ ὅτι τὸ ἵππικὸν φέρει κοντοτοῦφεκον ἵππικοῦ μεταπεποιημένον ἐξ ὀπλου μὲ πυρόλιθον εἰς πληκτικόν, τὸ ὁποῖον και ὑλάκωσαν κατὰ τὸ 1866· συνάμα δὲ πάντῃ δύσ-χρηστον σπάθην, κατάλληλον μᾶλλον πρὸς ὀπλισμὸν τῶν ἵπ-ποτῶν τοῦ μεσαιῶνος ἢ ἐλαφρῶν ἵππέων, εἰς τὴν τάξιν τῶν ὀποῖων ἀνήκει τὸ ἡμέτερον. Λέγεται εὐτυχῶς, ὅτι ἡ Κυβέρνη-

οις, σπουδαίως μεριμνῶσα, φροντίζει ἤδη νὰ ἐκλέξῃ ἐν σύστημα τῶν καλητέρων ἐν χρήσει παρὰ τοῖς στρατοῖς τῆς Εὐρώπης ὄπλων, καὶ δι' αὐτοῦ νὰ ὀπλίσῃ ἅπαντα τὸν στρατὸν, νὰ ἐφοδιάσῃ δὲ καὶ τὸ ἵππικὸν δι' ἐτέρων ἐλαφρῶν καὶ στερεῶν σπαθῶν, οἷαι αἱ παρὰ τοῖς Οὐλάνοις τῆς Πρωσσίας ἐν χρήσει, αἵτινες καὶ δυναταὶ καὶ στερεαὶ εἰσίν. Οἱ πάντες ἐλπίζουσιν, ὅτι ἡ μέριμνα αὕτη ταχέως θέλει ἔλθει εἰς πρακτικὸν ἀποτέλεσμα· εἶναι δὲ τοῦτο ἐπὶ τοσοῦτον ἀναγκαῖον, καθόσον ὁ στρατιώτης δεόν νὰ ἔχη πεποιθήσιν εἰς τὸν ὀπλισμὸν του, ὃ δ' ὑπάρχων παρ' ἡμῖν δὲν εἶναι πλέον τῆς ἐποχῆς.

Τὰ ὀλίγα ταῦτα ἔχρινα καλὸν, κύριε ταγματάρχᾳ, ἐρανισθεὶς ἀπὸ πολλῶν πραγματειῶν διαφόρων ἡμῶν εὐπαιδευτῶν στρατιωτικῶν, νὰ γράψω, νομίζων ὅτι ὠφέλιμος καθίσταμαι τοῖς συναδέλφοις μου ὑπαξιωματικοῖς, συμβουλευόν αὐτοῖς πᾶν ὅ,τι βέλτιστον, καὶ διερρηθίζων οὕτω τὴν φιλεργίαν αὐτῶν.

ΕΥΑΓ. ΧΡΥΣΑΦΗΣ,

λοχίας ἵππικῶ.

Τοῖς στρατιωτικοῖς ἡμῶν συνδρομηταῖς.

Πολλοὶ τῶν στρατιωτικῶν συνδρομητῶν τοῦ «Ἑλληνοσ Στρατιώτου» μοὶ ἀπηύθυναν τινὲς μὲν προφορικῶς, τινὲς δὲ ἐγγράφως παράπονα, ὅτι ἐν τῇ πεμπομένη πρὸς αὐτοὺς ἐπισήμῳ Στρατιωτικῇ Ἐφημερίδι δὲν περιλαμβάνονται αἱ μηνιαῖαι μεταβολαί, αἱ λαμβάνουσαι χώραν ἐν τῷ στρατῷ.

Κρίνομεν χρέος ἡμῶν νὰ γνωστοποιήσωμεν αὐτοῖς, ὅτι τῆς Στρατιωτικῆς Ἐφημερίδος οὔσης ἐπισήμου, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ τίτλος αὐτῆς, δὲν δικαιούμεθα νὰ φέρωμεν εἰς τὰς σελίδας τῆς ἢ ὅ,τι ἐπισήμως τὸ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργεῖον φρονεῖ πρέπον νὰ δημοσιεύῃ ἐν αὐτῇ. Ἐπομένως πρὸς εὐχαρίστησιν αὐτῶν δὲν ἔχομεν ἕτερον τι νὰ πράξωμεν, ἢ νὰ τοὺς παρακαλέσωμεν ν' ἀποταθῶσι πρὸς τὰς προϊσταμένας αὐτῶν ἀρχάς, αἰτούμενοι τὴν ἐν τῇ Ἐπισήμῳ Στρατιωτικῇ Ἐφημερίδι καταχώρισιν τῶν μηνιαίων μεταβολῶν· αὗται δὲ πιστεύομεν ὅτι θέλουσιν αἰτήσῃ τοῦτο παρὰ τοῦ ὑπουργείου. Εἶναι ἀληθὲς ὅμως, ὅτι ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου μηνὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ἐπαύσατο συντάττον μηνιαίαν τῶν μεταβολῶν ἐκθεσιν, ἀλλ' ἄδηλον τίνας ἔνεκεν. Εὐχόμεθα, ἐὰν ἐπανεῖθῃ εἰς τὴν ἀπόφασίν του ταύτην, νὰ κραταθῇ συνέχεια ἀπὸ τῆς τελευταίας τότε ἐν τῇ ἐπισήμῳ Στρατιωτικῇ Ἐφημερίδι ἐκτυπωθείσης ἐκθέσεως μεταβολῶν, ἵνα μή τι κενὸν μένη. Τόσῳ μᾶλλον, καθόσον, τοῦ στρατοῦ ἡμῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μακρὰν τῶν πόλεων διαμένουτος καὶ στερουμένου ἄλλων μέσων πρὸς πληροφορίαν, ἢ μηνιαία ἐπί-

σημος ἔκθεσις τῶν ἐν τῷ στρατῷ μεταβολῶν ἔχει οὐχὶ μικρὰν τὴν ἀξίαν, καθὸ χρησιμεύουσα ὡς μέσον κοινωνίας μεταξὺ τῶν ἀτόμων τῶν ἀποτελούντων τὸν στρατὸν ἡμῶν καὶ γνώσεως τῶν παρ' ἀλλήλοις συμβαινόντων.

B. I. ΒΑΛΤΙΝΟΣ.